

Vlamingen in de Wereld

WONEN, WERKEN EN ONDERNEMEN IN HET BUITENLAND

VIW.BE

ZOMER 2024

#123

FISCALE WEETJES | ONDERNEMERSVERHALEN | CANON VAN VLAANDEREN

INHOUD

Eerste woorden.....	1
Woord van de voorzitter.....	3
Ondernemersverhaal.....	4
Juridisch.....	7
Lustrum.....	8
Fiscaliteit.....	10
Historische Vlamingen.....	13
Canon van Vlaanderen.....	14
Moedertaalonderwijs.....	16
Borneo.....	18
Topbedrijf.....	20
Juridisch.....	22
Verkiezingen.....	23
Academisch.....	24
Stadsplanning.....	26
Verzekeringen.....	28

DOSSIER CULTURELE PERCEPTIE

Moeder in Zwitserland.....	30
Hoeden en petten.....	32
Column Verenigde Staten.....	35
Leerkracht in China.....	36
Vrouw in Latijns-Amerika.....	40

Coverstory: Eva werd met cultuurverschillen geconfronteerd tijdens haar verblijf in Suriname en de Dominicaanse Republiek (lees haar verhaal op pagina 40-41).

Gebruiksaanwijzing

Verstandige mensen wijzen er op dat het beleefd is, en getuigt van goed diplomatiek gedrag, om je aan de waarden van een gastland. *When in Rome, do as the Romans do*. Zo klinkt dat dan. De woorden getuigen minstens van een praktische levenswijshouding. Maar het devies mag ook met korreltje zout genomen worden. Want of we dit altijd moeten nastreven, is een ander paar mouwen. Mogen of moeten we ook onze eigen grenzen stellen?

Tot spijt van wie het benijdt, vormen onze West-Europese (culturele) waarden en normen niet de wereldwijde standaard. Wie zich wil integreren in een nieuwe cultuur wordt geconfronteerd met het dilemma tussen eigen grenzen stellen en zich volledig inleven. Moet je nu wennen, accepteren of aanpassen? En hoe ver reikt ons aanpassingsvermogen of worden wij gedictieerd door bewuste en onbewuste vooroordelen? Interculturaliteit is sowieso hard werken. In elk land moet je weer aan de voet van de heuvel beginnen. Je kunt wel denken dat je over de jaren heen wat ervaring hebt opgebouwd, maar er zijn miljoenen regels en je mag al blij zijn als je er in je hele leven vijfduizend van onder de knie krijgt.

Oog krijgen voor subtiliteit is erg relativerend, bevrijdend zelfs. En dat gaat verder dan een nuance hier en daar. Ik herinner me een fout die ik ooit maakte in Boedapest in het gezelschap van een lokale docente Nederlands. Ik las de menukaart en zei spontaan hoe goedkoop het eten en de drank wel zijn. Ze antwoordde: "Ja, voor jou wel." Omdat we Nederlands spraken, vergat ik heel even dat ze Hongaarse was. Over culturele perceptie gaat het in het dossier van deze editie. Cultuurverschillen verwacht je eerder ver weg dan dicht bij huis en misschien al helemaal niet Zwitserland. Nochtans trok een jonge Vlaamse moeder grote ogen toen ze er als alleenstaande vrouw voltijds ging werken. Ze ervoer er een bijzondere moederschapsideologie en een doorgedreven deeltijdse arbeidscultuur. Landen vragen om een gebruiksaanwijzing. Veel verder, in Latijns-Amerika, ondervond een jonge Vlaamse aan de lijve hoe de lokale vrouwelijke onderschikking botste met haar eigen waarden. Het brengt ons bij de vraag of wij onze Europese 'voorbeeldlessen' wel wereldwijd moeten verkondigen? Of mogen wij als gast een gastheer vooral niet voor het hoofd stoten? Wij versus de andere... onschuldig zijn typering niet altijd.

Migratie is een onderwerp dat dagelijks de media haalt, maar het is niet dat soort migratie waarover wij het hebben. Vlaamse migranten hoeven ons land niet om politieke of economische redenen te verlaten, ze vertrekken bewust en vrijwillig. Natuurlijk moeten ook zij een thuisgevoel creëren bij hun tijdelijke en zeker bij een permanente migratie. Het gevoel dat je thuis bent in een land van vreemden is belangrijk voor het slagen van het avontuur, evenzeer het leren loslaten, een knop omdraaien en niet continu achterom kijken. Hoewel verhuizen naar een nieuw land en het ontdekken van nieuwe culturen spannende avonturen zijn, ervaart iedereen ze anders. Een minimum lijkt echter een soort begrip en sympathie voor mensen die niet noodzakelijk jouw beste vrienden hoeven te worden.

Koen Van der Schaeghe
Directeur/hoofdredacteur

OFFICIËLE VERTEGENWOORDIGERS VLAMINGEN IN DE WERELD

ALGERIJE

Algiers
Stroobandt Ronny

ARGENTINIË

Buenos Aires
Remaut Reinhilde

AUSTRALIË

Adelaide
Deco Rudi & Raspoet Inez

Perth

Van Der Eecken Tineke

Victoria

Demuyneck Nancy

BOSNIE-HERZEGOVINA

Konjic
Scherpereel Jelle

BRAZILIË

Santa Catarina
Coudenys Paul

BULGARIË

Sofia
Sagaert Pascal

BURKINA FASO

Ouagadougou
Sergooris Madeleine

CANADA

Alberta
Gotthold Erwin

New Brunswick

Bodart Fanny

CHILI

Santiago
Magnus Annemie

CHINA

Shanghai
De Ceuster Alex

COLOMBIA

Bogota
Otten Filip

COSTA RICA

San Rafael
Melis De Troyer Jan Willem

D.R. CONGO

Kinshasa
Van Cauwenberg Inge

DENEMARKE

Horsholm
Swerts Sophie

DOMINICAANSE

**REPUBLIEK
La Romana**
Demyttenaere Inge

DUITSLAND

Beieren

Bax Hanne

Berlijn

Moens Walter

Noordrijn-Westfalen

Waeterloos Veerle

ECUADOR

Quito
De Vuyst Piet

ESTLAND

Tallinn
Cnudde Femke

FRANKRIJK

Parijs
Goezu André

Ile De France

Boriau Frederik

GAMBIA

Bakau
Goossens Bart

GRIEKENLAND

Athene
Dirix Theo

GROOT-BRITANNIË

Londen
Vermeylen David

Surrey

Beckers Brit

Edinburgh

Lamin Wendy

HONGARIË

Boedapest
Schouteeten Marc

IERLAND

Dublin
Vanhoucke Jacques

INDIA

Bangalore
Verfaillie Els

Chennai

Baeyens Guy

Mumbai

Van Goubergen Monique

ITALIE

Milaan
Verstreken Marleen

Rome

Caen Barbara

JAPAN

Tokyo
Cattrysse Bernard

LITOUWEN

Lazdijai
Van Den Bergh Rik

LUXEMBURG

Steinsel
De Corte Fred

MAROKKO

Marrakech
Lepiang Nathalie

Rabat

Heyninck Tina

MEXICO

Tlaxcala
Cailliau Brecht

NIUW ZEELAND

Auckland
De Belder Mine

Christchurch

Rottiers Patrick

NOORWEGEN

Kolsas
Van Laenen Filip

PARAGUAY

Capitan Miranda - Itapua
Godefroid Conny

Asunción

Cuppens Arnoud

PERU

Lima
Vanlommel Nicky

POLEN

Warschau
Van Hool Annick

PORTUGAL

Algarve
Dauwen Erik

Lissabon

Van Belleghem Joost

QATAR

Doha
Deckers Joris

ROEMENIË

Boekarest
Struys Jan

SERVIE

Belgrado
Delva Gilberte

SINGAPORE

Singapore
Vanhoutte Christophe

SPANJE

Alicante / Villajoyosa
Ryckaert Dieter

Catalonië / Barcelona

Wouters Myriam

Madrid

Dauwe Mieke

Tenerife

Peeters Karen

Valencia

Lesage Kristien

SURINAME

Paramaribo
Helderweirt Tom

TAIWAN

Taipei
Van Parijs Isis

THAILAND

Bangkok
Bull Eddy

TUNESIË

Tunis
De Jonghe Solange

VIETNAM

Hanoi
Destombes Bruno

VSA

Arizona / Gilbert
Vanderheyden Katrien

California / Monterey

Fiers Vera

Colorado / Broomfield

Wynant Al

Illinois / Chicago

Ryckbosch Bart

Michigan / Northville

Cassano Julie

Nevada / Henderson

Ardenoy Youri en Ryssaert Anja

New York / Regio New York

Higham - Bouten Kaat

New York / New York City

De Muelenaere Emma

Ohio / Chagrin Falls

Decroos Dieter

Oregon / Portland

Vermeulen Stefaan

Pennsylvania / Philadelphia

Mertens Daisy

Tennessee/Mount Juliet

Baert Pieter-Jan

Washington Dc

Quintyn Marc

Wisconsin / Brussels

Binard Joseph

ZUID-AFRIKA

Kaapstad

Verbist Anne

ZWEDEN

Bollnas

Van Louwe Luc

Stockholm

Vanhove Tiny

ZWITSERLAND

Genève

Sao Frank

Zürich

Scheir Petra

COLOFON

VLAMINGEN IN DE WERELD is het driemaandelijkse tijdschrift van de gelijknamige Stichting van Openbaar Nut, de enige belangenvereniging voor Vlamingen die in het buitenland (willen) wonen, leven, werken. **CORRESPONDENTIEADRES & RECLAMEREGIE** Vlamingen in de Wereld, Simon Bolivarlaan 17, 1000 Brussel. Tel.: +32 (0)456 82 13 21, info@viw.be, www.viw.be, facebook.com/viwbussel. **ABONNEMENTEN** 60 euro, dit is het forfait om gebruik te maken van de VIW-dienstverlening. Een lidmaatschap op het tijdschrift zit hier inbegrepen, alsook de toegang tot de ledenpagina's van de website en de diverse voordelen die VIW haar leden biedt. IBAN:BE38 068213782872, Swiftcode(BIC):GKCCBEBB. Met als mededeling 'Ledenpakket VIW'. Betalen via kredietkaart kan uiteraard ook. Raadpleeg hiervoor www.viw.be/nl/lidmaatschap-nieuw. **REALISATIE** Drukkerij Geers Offset nv. **NA ELKE VERZENDING** krijgen wij stevast een aantal exemplaren retour wegens foutief adres. Gelieve het secretariaat van uw gewijzigde adres op de hoogte te brengen a.u.b. **VIW RESPECTEERT DE WET** op de privacy.

VIW is lid van de Unie van de Periodieke Pers.

BESTUURSORGAAN VOORZITTER: STEVEN VAN LAER, **ONDERVOORZITTER:** AN DE MOOR, MICHEL ADRIAENS, FREDERIK BORIAU, TOM BRUYER, AN DESCHEEMAERKER, HILDE CELESTE DE JONGE, THEO DIRIX, PRAKASH GOOSSENS, JOHANNA NEYT, EVA PAREIT
STRUCTURELE SPONSORS DEME, RSZ, EY, Gosselin Group, Ondernemingen Jan De Nul nv, Leuven Mindgate

Met de steun van de Vlaamse overheid. De Vlaamse overheid kan niet verantwoordelijk gesteld worden voor de inhoud van de publicaties.

STEVEN VAN LAER
VOORZITTER

Wortels doorgeven

Mijn zoon woont in Slowakije, niet voor even, maar al even, samen met zijn Slowaakse echtgenote. Hij is daarmee één van de circa 300.000 Vlamingen wereldwijd. Sinds kort mogen ze zich jonge ouders noemen. Daarmee krijgt zijn verblijf in haar thuisland een extra dimensie. Zoals vele duizenden anderen zal mijn zoon zich binnen afzienbare tijd afvragen welke band hij haar met Vlaanderen wil aanreiken. Zal zij het Nederlands met de paplepel binnenkrijgen? Krijgt zij een vleugje van de Vlaamse cultuur mee?

Ik zal mij daar niet mee moeien, met die kleine of ruimere connectie met Vlaanderen, maar hij weet natuurlijk wel waarmee zijn vader zich in zijn vrije tijd bezig houdt. Hij kent dus de mogelijkheden om een band met een thuisland te onderhouden. En mocht hij het niet weten, dan zit hij aan de bron. Die bron en de mogelijkheden zijn trouwens onuitputtelijk, van fysiek over digitaal taalonderwijs, van speelse culturele spelletjes tot heuse culturele boeken over onze kleine regio aan de Noordzee.

Sommige ouders of tweede generatie Vlamingen worstelen ermee, met het begrijpelijk maken of overhevelen van hun cultuur en afkomst. Alleen al daarom is de Canon van Vlaanderen een interessante publicatie. Zonder dat het een identitair betoog wordt, geeft het een kijk in de

regio die wij vandaag als Vlaanderen kennen. Met kapstokken die niet alleen interessant zijn voor Vlamingen, hun kinderen en kleinkinderen wereldwijd, maar voor iedereen die zich op een bevattelijke manier wil verdiepen in Vlaanderen van vandaag en haar rijke geschiedenis. Dankzij de nieuwe Engelstalige editie groeit de doelgroep trouwens tot een veelvoud van de circa 24 miljoen Nederlandstaligen wereldwijd. Verder in dit magazine laten we prof. Emmanuel Gerard aan het woord, voorzitter van de commissie die de Canon van Vlaanderen samenstelde.

Er wordt weleens gezegd dat je pas weet waar je naar toe gaat, als je weet waar je vandaan komt. Dat maakt geschiedenis op school een belangrijk vak en een wegwijzer die we moeten koesteren. Even achterom kijken dus, naar het verleden, en die wondere schat doorgeven aan degenen die na ons komen. Het Vlaanderen van weleer draagt in zich de kiem van onze huidige samenleving. Het verbindt ons met de tradities, waarden en cultuur van onze grootouders. In een wereld die voortdurend in beweging is en waarin mensen vaak ver van hun oorspronkelijke woonplaatsen leven, kan het moeilijk zijn om de wortels niet te verliezen. En ook al sta je misschien langs de zijlijn, je kan nog steeds getroffen worden door de diepgaande betekenis van het kennen van je afkomst.

Eldorado kleurt niet goud, maar geel

TEKST NIELS ROGÉ (STAGIAIR VLAMINGEN IN DE WERELD)

Toen de wereld in 2020 even op pauze stond, drukte Kempenaar Sam bewust niet op zijn pauzeknop. Met plannen voor een eigen foodconcept op de lange baan geschoven, weerhield hem niets om de wereld te verkennen. Het doel was Azië bereiken, maar net zoals Columbus belandde Sam in de Nieuwe Wereld.

“Ze noemen mij hier de *Gringo* van Eldorado”, vertelt Sam ons al lachend. Hij belt ons op vanuit het afgelegen Eldorado, een klein stadje middenin de Braziliaanse regenwouden, op een kleine 200 km van São Paulo. Eldorado was volgens de legenden een compleet vergulde stad vol kostbare schatten. Eeuwenlang gingen Europese avonturiers op zoek naar het mythische oord: tevergeefs, want de stad heeft uiteraard nooit bestaan. Of ja, dat klopt niet helemaal: de inwoners van verschillende plaatsen in Zuid-Amerika waren vernuftig genoeg om hun stad of dorp te vernoemen naar de Gouden Stad. Citymarketing *avant la lettre!*

En zo werd Sam één van de Europeanen die dan toch Eldorado ontdekte. Alleen: hoewel Sams Eldorado wel heel dicht aanleunt bij het origineel, kleurt het plaatsje niet goud, maar eerder geel, door de vele bananenplantages.

TRAM 3 RICHTING WERELD

We schrijven lente 2020. De coronapandemie houdt de wereld in zijn greep. Eén van de zwaarst getroffen sectoren is de horeca. En laat dat net de sector zijn waarin Sam grote ambities koesterde.

Sam, afkomstig uit het Kempense Bel bij Geel, was net 30 geworden en had plannen om een eigen foodconcept te openen, na heel wat horecaervaring te hebben opgedaan. Gedurende zijn 10-jarige loopbaan werkte hij in de Verenigde Staten, Michelinzaken en één van de bekendste bakkerijen in de Koekenstad, bakkerij Lebleu. Het bracht hem niet alleen veel horecaervaring bij, maar ook bakken mensenkennis en *goesting* om een eigen zaak te beginnen. De smaak van het ondernemen had hij trouwens al te pakken gekregen toen hij een foodconcept uitbaatte op de Leuvense Grote Markt. Dat idee wou hij nu opnieuw oppikken, maar corona gooide roet in het eten.

OP WERELDREIS MET GROOTVADERTJE VORST

Met zijn plannen verplicht op pauze, was er niets dat de kersverse dertiger thuishield: aldus vertrok hij op wereldreis. Het plan was om naar Japan te reizen, zonder dat er maar één vliegpreis aan te pas zou komen.

Met de bedoeling om grotendeels te reizen via de Trans-Siberische spoorlijn, stond Sam in september 2020 klaar

aan de Russische grens in Estland om af te zakken naar Moskou. Opnieuw keerde het lot zich echter tegen Sam: met de komst van Grootvadertje Vorst vreesden de Russen voor een nieuwe coronagolf. Sam wilde niet het risico lopen vast te zitten in Rusland mochten de reisregels die winter verstrengen, en even leek het erop dat hij zijn wereldreis moest staken. Maar toen een vriend in Mexico hem vertelde dat reizen naar het land vrij eenvoudig was, zat Sam op het vliegtuig nog voor hij het doorhad.

HET ENE LATIJNS-AMERIKA IS HET ANDERE NIET

Op een toeristenvisum trok de Kempenaar rond in het land der Azteken en Maya's. Hij raakte direct verkocht aan de Zuid-Amerikaanse levensstijl: *tranquilo!* Hoe dan ook zou Sam snel doorhebben dat Latijns-Amerika geen monoliet is; *tranquilo* weerklinkt in sommige landen toch nog iets sterker!

Eens zijn toeristenvisum was vervallen, trok Sam naar Peru. Het contrast met het sterk door de Verenigde Staten beïnvloedde Mexico bleek groot: Peru, een bergachtig en afgelegen land, voelde voor toch nog iets authentieker en “onschuldiger” aan.

In Sams beleving verschilde Brazilië ook van de andere Latijns-Amerikaanse landen. Waar het leek of de tijd nergens irrelevanter was dan in Mexico, was het wel alsof de tijd gewoonweg niet bestond in Brazilië. En die zalige gemoedelijkheid zorgde ervoor dat Sam uiteindelijk bleef plakken in het Amazoneland.

COUP DE FOUDE IN RIO

Al was het niet alleen de gemoedelijkheid die Sam in Brazilië hield. Toen hij naar Rio de Janeiro trok om er als vrijwilliger te werken, ontmoette hij zijn toekomstige vrouw Marianne: het was liefde op het eerste zicht, en Sam wilde zo snel mogelijk naar België trekken om zijn spullen op te halen en zich met zijn vriendin te settelen in Rio. Dat ging echter niet zomaar, want zijn vriendin bleef maar tijdelijk in de stad. Spoedig keerde ze terug huiswaarts naar Eldorado. Een aantal maanden hielden Sam en Marianne er een latrelatie op na, waarbij Sam regelmatig afzakte tot bij zijn vriendin en vice versa. Uiteindelijk gingen ze toch samenwonen, niet in Rio, maar in Eldorado. Niet veel later stapte het koppel ook in het huwelijksbootje: op 5 februari 2022, dag op dag één jaar na hun eerste ontmoeting in Rio, trouwde het koppel.

OPGROEIEN TUSSEN DE BANANEN

Sams vrouw groeide op in het rurale Eldorado en baat er met haar vader verschillende bananenplantages uit. Het stadje vormt het hart van de belangrijkste streek voor de bananenteelt in Brazilië. Faits divers: ook voormalig president Jair Bolsonaro groeide er op. Spoedig zou nog iemand aan dat lijstje van knapen toegevoegd worden: Louis, het inmiddels 10 maanden oude

zontje van Marianne en Sam. Niet enkel zijn moeder en grootvader danken hun kostwinning aan de vrucht, na een nieuwe speling van het lot – of voor de vrome Brazilianen, van God – ging ook Louis' vader de kost verdienen met het gele goud.

HET GELE GOUD

Om te beantwoorden aan de strenge kwaliteitseisen van de grote supermarktketens belanden ook in Brazilië de “kneusjes” onder de bananen niet in het winkelschap. Zonde, vond Sam. Al lang kriebelde het idee om die afgedankte bananen te verwerken tot bananenchipjes en -snoepjes. Al snel diende zich een unieke kans aan. Naast het huis van Sam en Marianne in Eldorado kwam een groot stuk grond vrij dat het koppel aan de helft van de prijs kon kopen omdat ze de eigenares goed kenden. En als tweede vlieg in een klap kregen ze die dag ook nog telefoon van een andere bananenboer die iemand zocht om het maken van bananenchipjes uit te besteden. Bij de Braziliaanse schoonfamilie weergalmde al snel “Deus, Deus”: een godsgeschenk dat het koppel met beide handen aannam: ze kochten de grond en begonnen met de uitbouw van zijn fabriek.

BANANINHAS ELDORADO

Aldus zag Bananinhas Eldorado in november 2022 het levenslicht. Het bedrijf verwerkt de esthetisch afgekeurde bananen van boeren in de streek, tot bananenchips en -snoepjes. Het gros van de 50 000 zakjes chips die maandelijks geproduceerd worden, zijn gemaakt onder “private label” voor grotere merken die de productie ervan uitbesteden.

Een volgende uitdaging voor Sam is om de chipjes van

het eigen merk verkocht te krijgen bij grote spelers en om de productiecapaciteit van de fabriek te verdubbelen. Niet enkel Sam ziet veel groeipotentieel in zijn onderneming; ook enkele investeerders zijn erg enthousiast om het bedrijf te helpen uitbreiden.

Sam is bovendien ook bijzonder trots. Met zijn duurzame zoetigheden gaat hij jaarlijks honderden kilo's voedselverspilling tegen en creëert hij lokaal werkgelegenheid. Bovendien zijn de lekkernijen gemaakt van 100% lokale producten.

Momenteel is al dat lekkers nog niet verkrijgbaar in België. In Brazilië heeft Sam een afzetmarkt van meer dan 200 miljoen consumenten, wat hem nagenoeg oneindige groeikansen biedt. Bovendien is het bijzonder moeilijk om de chipjes naar Vlaanderen te exporteren: ze moeten namelijk de oceaan over, maar hebben slechts een houdbaarheidsdatum van zes maanden. Komt daarbij dat het vervoeren zeer duur is: in een doos kunnen erg weinig zakjes, wat een groot volume aan dozen betekent voor een beperkte omzet.

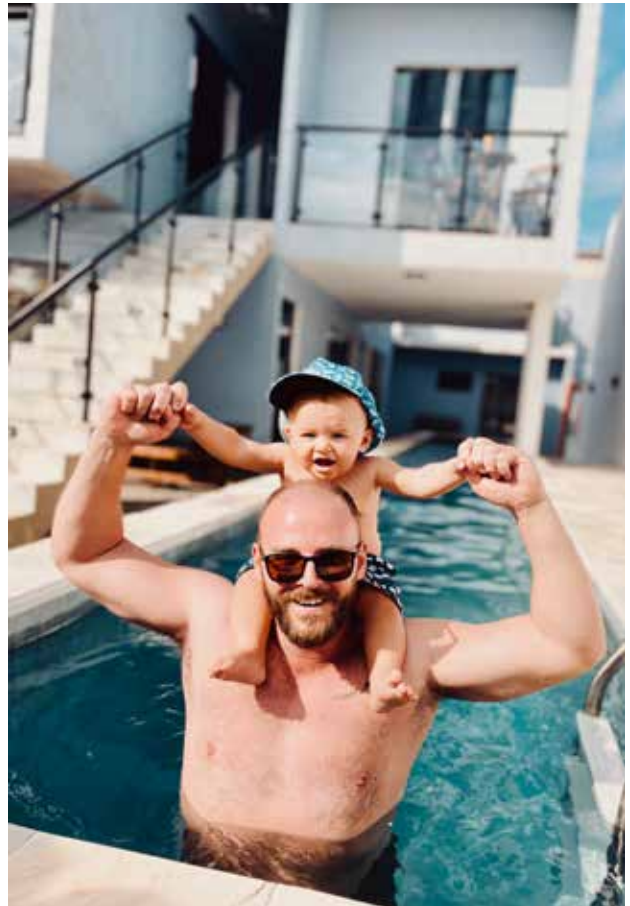
De snoepjes daarentegen bieden wel exportpotentieel, omdat die voor dezelfde omzet als de bananenchipjes in een veel beperkter volume getransporteerd kunnen worden.

ONDERNEMEN IN BRAZILIË

Of het Brazilië ondernemingsvriendelijker is dan België of vice versa, weet Sam niet zo zeker, maar elk land heeft toch wel zijn voor- en nadelen.

Eerst en vooral had Sam veel geluk dat zijn vrouw een Braziliaanse was. Hierdoor was het verkrijgen van een verblijfs- en werkvergunning stukken gemakkelijker, alsook het ondernemen in het land als buitenlander. Brazilië is een erg interessante markt om als ondernemer op te springen: de grootste stad van Latijns-Amerika, São Paulo, wordt niet voor niets het mekka voor startups genoemd. Maar wanneer je als buitenlander zonder enige bestaande link met het land probeert handel te drijven, moet je toch wel bereid zijn om je door een woelige bureaucratische zee te zeilen.

Voordelen zijn ongetwijfeld de immense groeimogelijkheden dankzij de gigantische binnenlandse afzetmarkt, de

lagere loon- en vastgoedkosten en de schijnbaar onuitputbare poule aan jonge arbeidskrachten: de Braziliaanse bevolking is bijlange nog niet zo grijs als die in West-Europa.

Een laatste tip van Sam voor wie onderneemt in Brazilië: het is altijd zeer belangrijk om mondelinge afspraken bij het zakendoen ook op papier te zetten. Je weet maar nooit!

IN DE GLAZEN BOL VAN SAM

De afgelopen drie jaar heeft Sam al heel wat bereikt: hij emigreerde naar de andere kant van de wereld, trouwde, werd vader en stampte zijn eigen zaak uit de grond. Sam wil de komende tijd dan ook volop genieten van zijn gezin en zich focussen op de verdere uitbouw van Bananinhas Eldorado.

Voor zijn zontje Louis, en eventuele broertjes en/of zusjes, wil hij de beste toekomst. Op aandringen van zijn vrouw beschikt Louis daarom naast de Braziliaanse nationaliteit ook over de Belgische nationaliteit. Ook spreekt Sam bewust Nederlands tegen Louis, zodat hij later zowel Portugees als Nederlands machtig is.

En wat blijkt: Sam blijft zijn oude dromen koesteren. Eens de kinderen uit hun kinderschoentjes gegroeid zijn, wil hij graag een foodconcept openen in São Paulo. Uitstel is geen afstel!

Het reilen zeilen van Bananinhas Eldorado ontdekken? Volg de stappen van plant naar zakje via [@bananinhas.eldorado](https://www.instagram.com/bananinhas.eldorado) op Instagram! 🍌

NAAR DE RECHTBANK STAPPEN IN BELGIË: HOU REKENING MET DE KOSTEN!

Overweeg je om in België naar de rechtbank te stappen, hou dan zeker rekening met de zogenaamde “rechtsplegingsvergoeding” indien je naar de rechtbank stapt en de zaak verliest.

Wat betekent dit concreet? Moet je wel een advocaat nemen in België indien je naar de rechtbank stapt? Waar hou je best allemaal rekening mee?

DE RECHTSPLEGINGSVERGOEDING

Vroeger betaalde in België elke partij in een rechtszaak haar eigen advocaat. Men ging ervan uit dat de tussenkomst van een raadsman alleen diende om de benadeelde bij te staan, maar verder maakten de kosten en honoraria van deze advocaat geen deel uit van de schade die men had geleden. Deze regeling hield in dat de kosten van de advocaten niet opgenomen waren in de gerechtskosten die door de verliezende partij moesten betaald worden. Van de andere kant vormden deze advocaatkosten evenmin een deel van de schade die het slachtoffer leed ten gevolge van een strafbaar feit, een contractuele of buitencontractuele fout.

Aan deze gang van zaken werd door de “Wet betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat” (een wet van 21 april 2007), een einde gemaakt. De vroegere “rechtsplegingsvergoeding” heeft sindsdien een andere definitie gekregen: sinds dan is het een forfaitaire tegemoetkoming in de kosten en honoraria van de advocaat van de in het gelijk gestelde partij. Dit betekent dat de verliezende partij een forfaitair bedrag moet betalen aan de winnende partij voor de kosten en honoraria van haar advocaat. Deze kosten worden geregeld aangepast. Best is om zeker rekening te houden met deze rechtsplegingsvergoeding want het is best mogelijk dat de kosten van uw rechtszaak hoger kunnen worden naargelang het feit of je de zaak wint of verliest. Win je je zaak dan is het aan de andere (de verliezende) partij om u die rechtsplegingsvergoeding te betalen. Op dat ogenblik kom je er dan goed vanaf. Maar verlies je, dat

is het aan u om deze vergoeding te betalen en vermits deze nu hoger ligt, dan zal het je inderdaad meer kosten!

MOET JE EEN ADVOCaat NEMEN IN BELGIË?

Met de verhoging van deze rechtsplegingsvergoeding in het achterhoofd, kan je je natuurlijk ook afvragen of je wel verplicht bent om een advocaat onder de arm te nemen. In de meeste gevallen kan men zichzelf verdedigen voor de rechtbank. Niemand kan ertoe verplicht worden beroep te doen op een raadsman. Wel is het zo dat bepaalde rechtszaken in België alleen via een advocaat kunnen gevoerd worden; bijvoorbeeld indien er een zaak voor het Hof van Cassatie wordt gebracht, of bij het aantekenen van een beroep bij de Raad van State. Ook de rechter kan op het proces iemand adviseren om toch een raadsman te kiezen. Gaat het echter om een “verzoening” bij de plaatselijke vrederechter, dan kan je zonder probleem zelf optreden. Deze verzoening is ook geen “procedure”; het is een mogelijkheid die men probeert aan te grijpen om de partijen tot een onderling akkoord te brengen. Kom je met de tegenpartij tot een akkoord tijdens deze verzoening, dan

maakt de vrederechter hiervan een proces-verbaal op. Dit proces-verbaal heeft evenveel waarde als een vonnis. Dit houdt in dat alle betrokken partijen ertoe gehouden zijn dit proces-verbaal uit te voeren of de afspraken welke erin gemaakt werden, te respecteren.

Hier is een advocaat dus niet nodig, maar men mag er natuurlijk wel beroep op doen.

OPGELET VOOR DE ANDERE KOSTEN BIJ DAGVAARDING

Men mag niet uit het oog verliezen dat er naast deze rechtsplegingsvergoeding nog andere kosten zijn die moeten betaald worden indien men naar de rechtbank stapt in België. Een procedure beginnen voor een Belgische rechtbank is niet goedkoop. Bovendien is het steeds afwachten wie de zaak zal winnen! Stap je naar de rechter dan zal je geconfronteerd worden met kosten zoals bijvoorbeeld de kosten voor de gerechtsdeurwaarder, de gerechtskosten, kosten voor de deskundige, intresten, de rechtsplegingsvergoeding, rolrecht, advocaatkosten, ... Met al deze kosten in het achterhoofd kan het nuttig zijn om vooraf na te gaan of het dagvaarden van de tegenpartij wel een goede beslissing is.

HOU OOK REKENING MET DE ‘ROLRECHTEN’!

Indien men een zaak voor de rechtbank wil brengen in België, dan moet dit ‘op de rol gezet’ worden en moeten er hiertoe “rolrechten” betaald worden.

Deze ‘rolrechten’ zijn een soort van belasting, een taks die moet betaald worden om de zaak op de rol te zetten.

TEKST SOLANGE TASTENOYE

WASHINGTON FLANDERS CLUB

Aan tafel bij moeder-overste en de cafébazin

De Washington Flanders Club is een aan Vlamingen in de Wereld geaffilieerde vereniging. Ze viert dit jaar haar dertigste verjaardag. Voorzitter Marc Quintyn is tevens vertegenwoordiger van onze organisatie en in die hoedanigheid het eerste aanspreekpunt. Maar het welzijn van een vereniging rust nooit op de schouders van één persoon, integendeel. Marc heeft een kernteam rondom zich waarbinnen de taken verdeeld worden. Twee van hen ontvingen de verjaardagswensen uit Brussel, met name Mieke Ghesquière en Luce De Peuter, respectievelijk 'moeder-overste' en 'cafébazin' van de club.

TEKST KOEN VAN DER SCHAEGHE

TUSSEN POT & PINT

De doelstellingen van de club lopen gelijk met die van het moederhuis, met name Vlaamse expats en nieuwkomers helpen zich thuis te voelen in hun nieuwe omgeving, door het contact met landgenoten te vergemakkelijken en hen te helpen zich te vestigen. **Luce:** "Iedereen met affiniteit met Vlaanderen of België is welkom op de activiteiten. En dat zijn er nogal wat, van een maandelijkse borrel (Tussen Pot & Pint) over een zomerse BBQ en nieuwjaarsdiner tot een paaseierenzoektocht. Verder houden we van wandelen

en een gezamenlijk museumbezoek en gaan we ook al eens schaatsen. Het bourgondische karakter is een rode draad en de maandelijkse borrel met Belgisch bier is een aanrader om een eerste connectie te leggen."

NIEUWKOMERS

Ooit waren Mieke en Luce natuurlijk ook zelf nieuwkomers. **Mieke:** "Wij arriveerden in 1974 in de VS als jong koppel. Mijn echtgenoot en ik verbleven voordien twee jaar in de Filippijnen als alternatief voor verplichte legerdienst. Na afloop kreeg hij een beurs voor een doctoraat aan Yale University. Vervolgens belandde hij bij het Internationaal Monetair Fonds hier in Washington." Luce huwde in 1976 een Filipijnse student die ze in Leuven ontmoette en na tien jaar in zijn geboorteland gewoond te hebben, verhuisden ze naar Washington. Ze bracht er haar kinderen groot en werkte op de Belgische ambassade. Het mede organiseren van boeiende activiteiten doet ze om de band met landgenoten te behouden.

TREINSTATION

Mieke: "Vele landgenoten passeerden in Washington DC of verbleven er tijdelijk, maar het aantal dat er effectief wortel schiet, is toch eerder beperkt. Wij stichtten hier ons gezin, brachten onze kinderen groot en samen zijn wij hier blijven hangen. Dat in tegenstelling tot velen die hier slechts voor enkele jaren zijn. Voor hen is Washington een treinstation, waar mensen afstappen, vier jaar blijven en dan weer opstappen. Voor ons als blijvers is dat soms spijtig, omdat je vriendschappen ontwikkelt die bij voorbaat tijdelijk zijn of een houdbaarheidsdatum hebben. **Luce:** "De club ontstond in 1994 toen een aantal jonge koppels steeds vaker gezamenlijk dingen deed met hun kinderen en van daaruit groeide ook de belangstelling bij anderen. Onze eerste activiteit had niet toevallig een culinair karakter, met een Vlaamse chef."

KERNTTEAM

Luce: "Een club als de onze kan slechts overleven als je een aantal toegewijde blijvers hebt. En dat is ook onze groot-

ste uitdaging, onze zoektocht naar vernieuwing. Wij hebben een kernteam van zo'n tien personen, met ieder een eigen specialiteit, complementair aan elkaar om van elke activiteit een succes te maken." Mieke is goed in het verdelen van de taken en kreeg de titel van moeder-overste, waar ze trots op is. Luce heeft geen officiële functie, maar als ze vertelt dat zij verantwoordelijk is voor de maandelijkse 'Tussen Pot & Pint' krijgt ze de titel van 'cafébazin'. "Voor die maandelijkse bijeenkomst zoeken we steeds iemand die als gastheer/vrouw zijn of haar huis wil openzetten. Alle deelnemers betalen 25 dollar om de kosten te delen. Recent waren we bij een jong gezin dat stoofvlees met frietjes voorzien had. Eten en drinken zijn belangrijk in onze club."

TWEEVERDIENERS

Mieke: "Die jonge instroom is belangrijk. De populatie van expats is minder dan vroeger. Luce en ik zijn onze echtgenoot gevolgd en zetten onze eigen loopbaan op de tweede plaats. Vandaag willen beide partners logischerwijze een carrière uitbouwen, wat het wel moeilijker maakt om hier vier of zes jaar te blijven. Dat is een uitdaging voor velen." Dit is natuurlijk niet eigen aan Washington DC en de tijden zijn al helemaal niet te vergelijken met midden jaren '70 van vorige eeuw waarin Mieke en Luce verhuisden. Hoewel het aantal landgenoten in het buitenland jaar na jaar toeneemt, zijn er ook factoren die het minder aantrekkelijk maken. Emigratie is onderhevig aan wijzigingen en langere verblijven op dezelfde locatie worden zeldzamer.

GEMEENSCHAPSGEVOEL

Er is een duidelijke link met Vlaanderen, maar we zijn wel een internationale club. **Mieke:** "Kennis van het Nederlands is zeker geen vereiste om deel te nemen aan onze activiteiten. Het is wel zo dat velen genieten van onder elkaar Nederlands te spreken, maar zodra er een anderstalige deelneemt aan het gesprek wordt uit hoffelijkheid overgeschakeld naar het Engels." **Luce:** "Wat men zoekt in de club, is het gemeenschapsgevoel. De familie is ver weg, maar men wil wel de traditie van zoiets als een Paasfeest in ere houden." **Mieke:** "Het is een comfortzone die men zoekt en vindt bij landgenoten. Opvallend is dat activiteiten zonder eten en drinken in regel minder succesvol zijn. Het sociale netwerk en de contacten zijn belangrijk."

EXPATFAMILIE

In de Washington Flanders Club worden banden voor het leven gesmeed. Zowel aan de Amerikaanse oostkust als bij de teruggekeerde expats in België, waar VIW werd omgedoopt tot WIV, oftewel 'Washingtonians in Vlaanderen'. Eén keer per jaar wordt samengekomen, met name voor Thanksgiving, dat in de Verenigde Staten een belangrijke feestdag is. En dan komen er een vijftigtal mensen samen. Men blijft elkaar opzoeken omdat men gelijkaardige ervaringen heeft. Er is nood aan, na een kort of langer verblijf in het buitenland. Het is bovendien een kunst om te remigreren in België, net zoals emigreren het was.

Info: washingtonflandersclub.com

Ook de VIS (Vlamingen in Surrey) en de VIZ'kes (Vlamingen in Zürich) vieren dit jaar een jubileum; respectievelijk 25 en 10(+3) jaar. Proficiat aan VIW-vertegenwoordigsters Brit Beckers en Petra Scheir!

VERRASSENDE FISCALE WEETJES IN EEN INTERNATIONALE CONTEXT, kijk niet enkel met uw **Belgische bril!**

TEKST JOZEFIE DOBBELAERE & WIM VERMEULEN (CAZIMIR.BE)

De leefwereld van onze vermogende cliënten wordt steeds internationaler. Internationale huwelijken, kinderen die naar het buitenland verhuizen, vakantiewoningen in het zuiden, internationale business uitbreiding, jobs in het buitenland, aandelenopties verkregen in een ander land, pensioeninkomsten uit diverse landen, etc.

De fiscale wetgeving blijft helaas vaak achter op deze trend. In principe past elk land zijn eigen fiscale wetgeving toe, met zijn eigen specifieke regels. Meestal zal een land belastingen heffen op het wereldwijde inkomen van zijn inwoners. Daarnaast worden in principe ook inkomsten belast van niet-inwoners die binnen hun grondgebied of belastingsfeer hun oorsprong vinden. In veel gevallen kan dit leiden tot dubbele inkomstenbelasting en moet er onderzocht worden of eventueel afgesloten dubbelbelastingverdragen een oplossing zouden kunnen bieden.

Naast inkomstenbelasting is er ook nog zoiets als schenkbelasting, erfbelasting én vermogensbelasting om

het hele fiscale plaatje zo mogelijk nog wat complexer te maken! En op dat vlak is er nauwelijks bescherming van bilaterale verdragen.

Of u door een land voor fiscale doeleinden als rijksinwoner wordt beschouwd, wordt door ieder land afzonderlijk bepaald. Uw fiscaal rijksinwonerschap is zelden louter afhankelijk van waar u uw domicilie heeft gevestigd, of waar u geregistreerd bent. Het geheel van de feitelijke omstandigheden is doorslaggevend om te bepalen of een natuurlijke persoon al dan niet als rijksinwoner wordt aangemerkt in een bepaald land. En ook op dat vlak heeft elk land zijn eigen regeltjes. Zo voeren wij regelmatig voor cliënten die in het buitenland wonen een tax due diligence uit om te bekijken of hun feitelijke situatie een grondige controle van de fiscus zou doorstaan.

In de hierna volgende tekst geven we een aantal opvallende voorbeelden uit onze praktijkervaring, waaruit blijkt dat we niet steeds een internationale situatie moeten bekijken met louter een Belgische bril op.

Spendeert u iets te veel tijd in Duitsland?

Overeenkomstig het Duitse fiscale recht wordt u als fiscaal inwoner van Duitsland beschouwd zodra u eigenaar bent van een woning in Duitsland die permanent tot uw beschikking staat. Of als u er een gehuurde woning ter beschikking heeft en u hier regelmatig verblijft. Ook korte verblijven tijdens vakantieperiodes of enkele weekends per jaar kunnen worden geïnterpreteerd als een regelmatig verblijf, zelfs als u veel meer in België verblijft, en België u eveneens als inwoner beschouwt volgens de Belgische regels. Een geval van mogelijke dubbele belasting, dat voor wat betreft inkomstenbelasting wordt vermeden door de tie-breaker afspraken vastgelegd in het belastingverdrag tussen België en Duitsland. Dit geldt echter bijvoorbeeld niet voor erfbelasting, waardoor dubbele taxatie een reëel risico wordt. En hopelijk woont uw dochter dan toevallig niet in Spanje, waardoor we mogelijk nog in zwaarder fiscaal onweer terecht komen.

Wat met uw Belgisch vastgoed na een verhuis naar Spanje?

Overweegt u naar Spanje te verhuizen, en heeft u nog vastgoed in België dat op het ogenblik van de emigratie nog niet is verkocht? Dan wacht u mogelijk later een onaangename verrassing. De vraag rijst: als u na de verhuis naar Spanje, uw vastgoed in België met een mooie meerwaarde verkoopt, welk land mag deze meerwaarde belasten, België of Spanje? Het tussen de twee landen afgesloten dubbelbelastingverdrag staat de heffingsbevoegdheid toe aan de staat waar het vastgoed gelegen is, België dus. Onder de huidige regels zal u in België meestal geen belastingen betalen, dus prima. Spanje moet vrijstellen, ook goed nieuws, maar doet dit helaas met een zogenaamd "credit" -mechanisme, waarbij u de Belgische belastingen mag aftrekken van de Spaanse. Gelet op het gebrek aan belastingen in België, betaalt u de volle fiscale afrekening in Spanje. Verkoop dus uw vastgoed voor u verhuist! Een goede voorbereiding van een emigratie is essentieel. Begin tijdig en vergeet geen enkel detail.

Schenking van buitenlands vastgoed

Overweegt u uw buitenlands vastgoed te schenken? Voor buitenlands vastgoed is er geen verplichting tot registratie van de schenking in België en dus ook geen verplichting tot de betaling van schenkbelasting. Indien de schenking van het buitenlands vastgoed toch wordt geregistreerd in België, zal op de registratie enkel het vastrecht van 50 euro verschuldigd zijn. De schenking van buitenlands vastgoed wordt doorgaans echter belast in het land van de ligging van het goed, en soms niet enkel met schenkbelasting.

In Zuid-Afrika bijvoorbeeld zijn niet-inwoners niet onderworpen aan de schenk- en erfbelasting. Een schenking of legaat van een Zuid-Afrikaans onroerend goed door een Belgisch rijksinwoner wordt met andere woorden niet belast in de schenk- of erfbelasting. Bij een overdracht ten kosteloze titel wordt een schenker wel geacht een belastbare meerwaarde te realiseren, waarvoor Zuid-Afrika heffingsbevoegd is op basis van het afgesloten dubbelbelastingverdrag.

Ook in Spanje kent men de toch ietwat bijzondere fiscale regel waarbij schenkingen kunnen leiden tot belastbare meerwaarden. Wacht dus niet te lang met de schenking van uw Spaans vastgoed, ook al is het gelegen in een fiscaal gunstige regio.

Kinderen woonachtig in het buitenland

Hebt u kinderen die in het buitenland wonen? Ook dit kan een impact hebben op uw vermogensplanning.

Wenst u schenkingen te doen aan uw kind in het buitenland? Hoeveel schenkbelasting een buitenlandse begunstigde moet betalen in België, is afhankelijk van het feit of de schenking al dan niet wordt geregistreerd, wat er wordt geschonken en in welk gewest de schenker woonachtig is.

Frankrijk

In Frankrijk is schenkbelasting verschuldigd indien de begiftigde in de tien jaar voorafgaand aan de schenking gedurende zes jaar fiscaal inwoner was van Frankrijk. Indien een Belgisch inwoner zou willen schenken aan een kind dat in Frankrijk woont, bestaat het risico dat zowel in België als in Frankrijk schenkbelasting verschuldigd is. Inzake schenkbelasting sloot België vooralsnog geen dubbelbelastingverdragen. Dit lossen we soms op door enkel te schenken aan de kinderen in België als voorschot op erfdeel, zodat bij overlijden van de schenker het geschonken vermogen herverdeeld wordt tussen de Belgische kinderen en het kind in Frankrijk via de zogenaamde techniek van inbreng.

Nederland

Schenkt u als Belgisch rijksinwoner aan een kind dat in Nederland woont, dan is er in Nederland geen schenkbelasting verschuldigd. Aangezien het vermogen van de begiftigde door de schenking toeneemt, zal de begiftigde weliswaar mogelijk een hogere Nederlandse box 3 inkomstenbelasting moeten betalen, zelfs indien u enkel de blote eigendom hebt geschonken, er de facto geen reële inkomsten zijn voor het kind in Nederland. Ook hier moet bekeken worden of er alternatieve opties bestaan voor de uit te voeren planning.

Verenigde Staten

In principe heffen de Verenigde Staten schenkbelasting in hoofde van de schenker en niet in hoofde van de begiftigde. Wanneer u schenkt aan een kind dat woont in de Verenigde Staten, zal bijgevolg geen Amerikaanse schenkbelasting verschuldigd zijn, tenzij het US assets betreft. Afhankelijk van het verblijfsstatuut van uw kind, zal uw kind mogelijk wel aangifte moeten doen wanneer hij schenkingen ontvangt van een niet-Amerikaans inwoner die op jaarbasis in totaal 100.000 dollar overstijgen. Indien uw kind op een bepaald moment zou beslissen de Verenigde Staten te verlaten, wordt er mogelijk een zogenaamde exit belasting geheven op de gerealiseerde "fictieve meerwaarde". Deze meerwaarde wordt berekend als het verschil in waarde bij schenking en de waarde op het ogenblik van de exit. Om die reden is een schenking in blote eigendom aan een kind in de Verenigde Staten geen bijzonder goed idee, gelet op de lagere aanschaffingswaarde die wordt gebruikt bij de berekening van de exit taxatie.

Spanje

De meeste landen heffen erfbelasting bij het overlijden van hun fiscale inwoners en over de onroerende goederen op hun grondgebied. In een aantal landen, zoals Spanje, is het aanknopingspunt voor de toepassing van de erf- en schenkbelasting, in tegenstelling tot de Belgische regeling, niet de woonplaats van de erflater of de schenker, maar de woonplaats van de verkrijger. Dit kan tot erg vervelende fiscale gevolgen leiden indien de erflater in België woont en de erfgenaam in Spanje. Indien een Spaans inwoner een erfenis verkrijgt van een Belgisch rijksinwo-

ner, zullen zowel de Spaanse als de Belgische successierechten van toepassing zijn. Hopelijk heeft de erfgenaam dan gekozen voor een regio in Spanje die de nodige vrijstellingen voorziet zoals Valencia en Andalusië.

Op het vlak van de toepasselijke tarieven moeten we inderdaad effectief rekening houden met de Spaanse staatsstructuur. In Spanje zijn er in totaal 17 afzonderlijke deelstaten. Deze deelstaten hebben verregaande fiscale bevoegdheden. Verschillende regionale overheden hebben gebruikgemaakt van deze bevoegdheid om individuele vrijstellingen en verminderingen toe te kennen in de schenk- en erfbelasting. In Valencia en Andalusië geldt zo een belastingvrijstelling van 99% op schenkingen en legaten tussen echtgenoten en aan kinderen en kleinkinderen.

Een internationale vermogensplanning vereist een hoge graad van expertise, alsook een zorgvuldige voorbereiding en timing

Elk land hanteert eigen fiscale regels. In sommige gevallen bieden bilaterale belastingverdragen een oplossing voor conflicterende wetgeving. In andere gevallen kan deze situatie leiden tot dubbele of zelfs drievoudige belasting zoals we gezien hebben.

Wanneer uw familiale situatie of vermogen internationale aspecten omvat of indien u bijvoorbeeld een emigratie overweegt, is een voorafgaande, goed doordachte planning noodzakelijk. Internationale samenwerking met buitenlandse experts, intens overleg en high level maatwerk zijn een vereiste om tot de meest optimale oplossing te komen, zowel op Belgisch als op buitenlands fiscaal vlak.

Daarom is het raadzaam om u in deze gevallen te laten begeleiden door een team van ervaren adviseurs die over de nodige praktische en technische expertise beschikken om rekening te houden met al deze internationale facetten en uw juridische situatie in een steeds wijzigende internationale omgeving blijvend op te volgen.

HORROR VACUI, ANGST VOOR DE LEGE PLEK

Twee citaten: "In de atlas van de Grote Kan staan ook kaarten van beloofde landen die wel bezocht zijn in gedachten, maar nog niet ontdekt of gesticht: het Nieuwe Atlantis, Utopia, de Zonnestad, Oceana, Tamoé, Harmonia, New Lanark, Icaria."

En: "De Grote Kan bladerde alweer in zijn atlas de kaarten door van dreigende steden uit nachtmerries en vervloekingen: Enoch, Babylon, Yahoo, Butua, Brave new World."

TEKST THEO DIRIX

Met die 'ontdekkingen' op aarde, van een hemel in het eerste citaat en een hel in het tweede, door Kublai Kan, keizer van de Tataren, in gesprek met de Venetiaanse ontdekkingsreiziger Marco Polo (1254-1324) besluit de Italiaanse schrijver Italo Calvino (1923-1985) zijn intrigerende boek *De onzichtbare steden*.

Hoe Marco Polo reageert, moet u zelf maar eens lezen. Mocht u herkennen wat u zelf denkt bij het zien van het jongste journaal -het beloofde land, een nachtmerrie- dan zal dat wel geen toeval zijn.

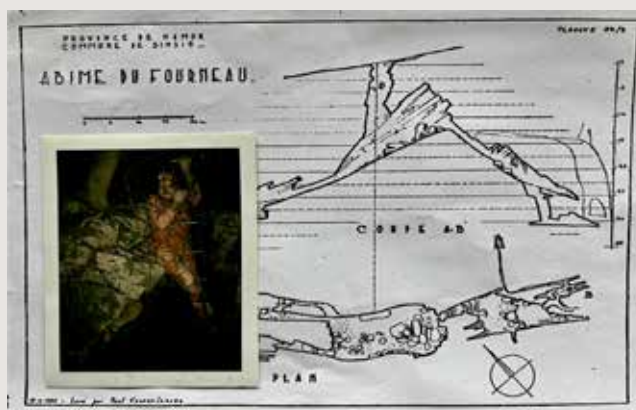
Binnen die raamver telling van scènes aan het hof van Kan, bestaat Calvino's roman uit de beschrijving van steden die Marco Polo onderweg aantroft. De steden zijn onderverdeeld in diverse categorieën: de steden en de herinnering, het verlangen, de tekens, de subtiele steden, de steden en de uitwisselingen, de ogen, de naam, de doden, de hemel, de continue en de verborgen steden. Ze dragen allemaal een vrouwen naam, Diomira, Isidora, Dorotea, Zaira: vijfenvijftig in totaal.

Als iemand die zijn steden ook liever zelf 'samenstelt' dan bezienswaardigheden afvinkt, kan ik de Italiaanse mooiprater best volgen, maar Kan daagt hem uit:

'Er blijft er één over waar je nooit over praat'. Marco Polo boog het hoofd. 'Venetië,' sprak de Kan. Marco glimlachte. 'En over welke andere stad dacht je dan dat ik sprak?' De keizer vertrok geen spier. 'En toch heb ik je haar naam nooit horen noemen.' En Polo: 'Elke keer als ik een stad beschrijf zeg ik iets over Venetië.' 'Als ik je naar andere steden vraag, wil ik dat je daarover spreekt. En over Venetië als ik je naar Venetië vraag.'

Laat me dit met een breed en theateraal gebaar over een andere boeg gooien. Iedereen heeft een gps op zijn smartphone en toch vallen sommigen van ons voor oude kaarten en atlanten. Ik schreef hier al vaker over een print van de kaart van Europa van Mercator die op mijn zeven hoeken van de wereld gehangen heeft. Met elke stap achteruit die het concept vandaag neemt, wordt ze mooier. Dat oude cartografen geen lege plek op hun kaart wilden en ze invulden met 'van horen zeggen', hielp ons tenminste verder te reiken dan hier en nu. De 'nieuwe mens' kent zijn hemel en hel alleen nog maar als bereikbare reisbestemmingen op aarde, sinds klimatologie en maatschappijleer op school geschiedenis en aardrijkskunde vervangen. Voor wie zich niet kan situeren in tijd en ruimte is de aarde terug plat.

Andrea di Robilant is een Italiaanse journalist en schrijver die in de VS studeerde en nu zijn tijd verdeelt tussen Rome en

Venetië. Zijn recentere boek uit 2018, *Autumn in Venice Ernest Hemingway and His Last Muse* is sterker dan het boek dat hem inspireerde en waarin een verliefde vijftigjarige Hemingway de tragische Adriana Ivancich portretteerde. Een eerder boek van di Robilant, *Irresistible North*, in het VK verschenen als *Venetian Navigators* is dan weer zwakker dan het vertelde verhaal.

Nicolò and Antonio Zen waren twee Venetiaanse broers die op het einde van de veertiende eeuw naar het hoge noorden zeilden. Belust om de *terra incognita* in kaart te brengen, situeerden ze in Schotse en Scandinavische wateren eilanden zoals Frislanda, Estland, Drogeo, Icaria and Islanda. In de negentiende eeuw maakte een Deense admiraal brandhout van hun ontdekkingen maar di Robilant wil zijn Venetiaanse voorgangers niet afvallen en houdt vol dat de eilanden die zij beschrijven de Orkney Islands, the Faroës, Shetland, Iceland en misschien wel Groenland waren.

Misschien houdt di Robilant niet van lege plekken of hoe een mens ze zelf graag invult. Ik hoor hem zo denken: dat ze vandaag nog altijd naar Plato's *Atlantis* zoeken, kan alleen maar tegenvallen. *Nooitgedachtland* van Peter Pan is ook uitgedraaid op een nachtmerrie: ondanks een vrijspraak moest Michael Jackson zijn *Neverland Ranch* sluiten na speculaties over kindermisbruik. Uit *Bommerskonten* blijf je best weg, zo zou hij zeggen mocht hij uit onze contreien komen.

Wel, di Robilant, ik houd van lege plekken en nog liever van plekken die niet bestaan. Ik loop er verschrikkelijk graag in verloren. En, inderdaad Calvino, ik denk dan vaak aan thuis, waar ik als kleine jongen ontdekkingsreizen maakte tussen beekjes en bossen, dromend van stromen en wouden, onbekende steden en verre continenten.

VLAANDEREN

Een plek in de wereld

Het is een vraag die onze stichting wel vaker bereikt: hoe kunnen we Vlaanderen in het buitenland presenteren aan onze vrienden of collega's? Het antwoord is er nu in boekvorm. Na de oorspronkelijke Nederlandstalige versie heeft de 'Canon van Vlaanderen' sinds kort ook een Engelstalige editie. En daarmee kan het verhaal van Vlaanderen wereldwijd verteld worden. De band met het buitenland is trouwens doorweven in de Canon. Niet onlogisch want Vlaanderen en de buitenwereld beïnvloeden elkaar natuurlijk al heel lang. Het boek start ook niet voor niets met 'Een plek in de wereld' om 300 pagina's later af te sluiten met het venster 'De wereld in Vlaanderen'.

TEKST KOEN VAN DER SCHAEGHE

GROOT PUBLIEK

De Canon is een overtuigend en divers werkstuk. "Vlamingen kunnen terugkijken op een rijke cultuur en geschiedenis. We mogen dat wat vaker uitdragen, ook internationaal", dixit Emmanuel Gerard, historicus en voorzitter van de commissie 'Canon van Vlaanderen', die instond voor de samenstelling. De Canon vond in eigen land een onverwacht groot publiek, maar ook in het bui-

tenland groeit de belangstelling voor onze geschiedenis en cultuur. Niet in het minst bij de diaspora, zowel bij recent geëmigreerden als bij tweedegeneratie migranten die belangstelling hebben in hun roots. Er is immers een ruime vraag naar een leidraad bij de complexe geschiedenis die zich afspeelde in de ruimte die wij vandaag kennen als Vlaanderen. Na de Engelstalige vertaling wordt er trouwens ook werk gemaakt van een Franse en Duitse versie.

INSTRUCTIEF INSTRUMENT

Begin mei 2023 werd de veelbesproken 'Canon van Vlaanderen' voorgesteld. Het project valt uiteen in zestig vensters, met personen, voorwerpen of gebeurtenissen, waaraan een belangrijk aspect van de geschiedenis kan worden opgehangen. Hoewel tegenstanders zich tijdens de bewogen aanloop luidruchtig roerden, werd de publicatie overwegend positief onthaald en bleek deze nadien ook een verkoopsucces. Gerard: "Temidden van de commotie hielden we altijd het doel voor ogen. De Canon is een instructief instrument, om zich te informeren, kennis te vergaren of iets op te steken. De thema's kunnen daarnaast ook zeker een rol spelen in het maatschappelijke debat. De Canon beoogt een bijdrage aan het collectieve geheugen en aan de dialoog tussen alle inwoners te zijn. Veel van wat we vandaag zijn of willen zijn, heeft te maken met wat er gisteren was of heeft wortels in het verleden. De Canon biedt geen overzicht van wat typisch Vlaams is, wel een blik op de regio waarin we leven."

"DE CANON BIEDT GEEN OVERZICHT VAN WAT TYPISCH VLAAMS IS, WEL EEN BLIK OP DE REGIO WAARIN WE LEVEN."

ZESTIG VENSTERS

"Die geschiedenis wordt getoond in zestig vensters. Het is geen versimpeling of een versteende lijst van figuren of gebeurtenissen, het zijn effectief vensters die verbreden en de wereld openen. Het zijn ankers voor een breder vraagstuk en waarmee een groter thema aangeraakt wordt. An sich zou je over de blikvangers kunnen discussiëren, maar of je nu de Menenpoort of het 'Treurend Ouderpaar' van Käthe Kollwitz aanhaalt, de thematiek van de Eerste Wereldoorlog blijft overeind. Deze en andere gevarieerde keuzes scherpen de nieuwsgierigheid aan. Voor jonge mensen is de Canon een sleutel voor het begrijpen van vandaag en morgen. En voor de vele Vlamingen in het buitenland kan het een handvat zijn om hun roots door te geven of hun regio van oorsprong toe te lichten aan hun kinderen, vrienden en professionele relaties. Wat is Vlaanderen? De commissie geeft via de geselecteerde thema's een voorzet over wat het waard is om door te geven aan volgende generaties."

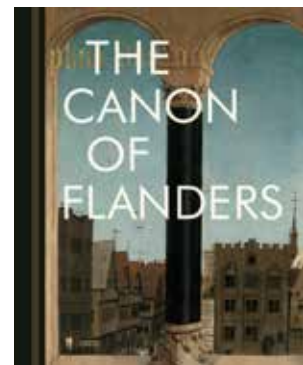
GROEIEND VERHAAL

"We zijn met het project vertrokken vanuit het Vlaanderen van vandaag en hebben gekeken naar wat zich hier heeft afgespeeld. Alles gaat voorbij, behalve het verleden, wat geschiedenis tot een baken maakt. We leren op school over de Romeinen en de Grieken, maar de geschiedenis van de eigen plek heeft ook een waarde. Het belang van de kennis van het verleden kan niet overschat worden. En al wie in Vlaanderen leeft, woont of werkt, maakt deel uit van dit groeiende verhaal, ook nieuwkomers. Het idee dat zij niet zouden geïnteresseerd zijn, is verkeerd. Velen willen effectief meer weten over het land of de regio waarin ze terecht komen." De Canon is een kompas voor elke geïnteresseerde burger en geeft bijvoorbeeld ook duiding over onze urbanisatie en standaardtaal met als kapstukken lintbebouwing en het woord 'goesting'. De Engelstalige editie kan bovendien een extra publiek aantrekken, waaronder buitenlandse diplomaten op post die Vlaanderen willen leren kennen. En omgekeerd kunnen Vlaamse diplomaten het boek aan hun lokale contacten aanbieden als relatiegeschenk.

BREDE TOEGANKELIJKHEID

Naast het boek is er ook een website met uniek beeldmateriaal uit het rijke VRT-archief. De website is mede dankzij de beelden niet alleen bijzonder rijk aan informatie, maar ook extra aantrekkelijk. Zeker in functie van educatie is de combo met het boek interessant. De bedoeling van de stichting 'Canon van Vlaanderen' is de website te ontwikkelen tot een dynamisch instrument, dat breed gebruikt wordt in het onderwijs, maar ook door Vlamingen in het buitenland, vol met wetenswaardigheden die het waard zijn om door te geven aan volgende generaties. "Het is een zaak van collectief geheugen, niet van identiteitspolitiek. De brede toegankelijkheid van de Canon staat voorop. Zo werden er het voorbije jaar al versies voor laaggeletterden, een audioversie voor divers gebruik en een brailleversie voor blinden en slechtzienden gelanceerd. Het doel is finaal om een echt kompas voor elke geïnteresseerde burger te zijn", besluit Emmanuel Gerard.

Alle info: www.canonvanvlaanderen.be

Hoe online leren expatkinderen helpt verbonden te blijven met hun moedertaal

TEKST PHILIP VERTRIEST

Als expatfamilie sta je voor de uitdagende taak om je aan te passen aan een nieuwe omgeving, terwijl je tegelijkertijd de band met je thuisland en -cultuur wilt behouden. Een van de meest ambitieuze aspecten daarvan is ervoor zorgen dat je kinderen hun moedertaal blijven spreken en begrijpen. Dit is niet alleen belangrijk voor hen als persoon, maar ook voor het contact met familie en vrienden in België.

DE WERELD ALS KLASLOKAAL: DE VOORDELEN VAN ONLINE LEREN

Het goede nieuws is dat online leren een fantastische oplossing biedt om deze uitdaging aan te gaan. Op deze manier kunnen kinderen, ongeacht waar ter wereld, Nederlands leren en onderhouden in een vertrouwde en boeiende context. Denk aan de mogelijkheden die dit biedt:

- je kinderen kunnen moeiteloos gesprekken blijven voeren met hun grootouders,
- ze kunnen verhalen blijven delen met vrienden in Vlaanderen,
- ze kunnen blijven deelnemen aan Nederlandstalige evenementen,
- ...

MEERTALIGHEID

De moedertaal blijven beheersen, opent de deuren naar een meertalige toekomst voor je kinderen. Onderzoek toont aan dat kinderen die opgroeien met een sterke basis in hun moedertaal, later gemakkelijker andere talen leren. Dit is een onmisbare vaardigheid in onze geglobaliseerde wereld.

FLEXIBILITEIT

Daarnaast biedt online leren een flexibiliteit die onmisbaar is voor het vaak hectische leven van expatgezinnen. De Nederlandse lessen van Icha worden op jouw schema afgestemd, zodat leren niet nog een stressfactor wordt, maar een verrijkende ervaring die naadloos aansluit bij de levensstijl van je gezin. Zo bieden we ook lessen aan tijdens vakantieperiodes en weekends.

"ONDERZOEK TOONT AAN DAT KINDEREN DIE OPGROEIEN MET EEN STERKE BASIS IN HUN MOEDERTAAL, LATER GEMAKKELIJKER ANDERE TALEN LEREN."

te maken én te houden. Als je kind bijvoorbeeld gepassioneerd is door IT, zoeken we een leerkracht die net zo IT-minded is. Zo zorgen we steeds voor de perfecte match met de leerkracht, zodat jouw kind zich gelukkig en zelfverzekerd voelt tijdens elke les. Deze persoonlijke touch zorgt ervoor dat ze hun leerpotentieel volledig kunnen benutten, waar ter wereld ze ook zijn.

CONTINUÏTEIT IN ONDERWIJS

Ongeacht hoe vaak jullie als gezin verhuizen, online (Nederlands) leren zorgt voor een stabiele onderwijservaring. Cruciaal voor kinderen die vaak veranderingen meemaken omwille van de carrière van hun ouders. Een consistent lesprogramma houdt de leerflow gaande en zorgt ervoor dat je kinderen geen fundamentele leerstof missen.

LEREN OP MAAT

Elk kind is anders. En online leren snapt dat. De lessen passen zich aan aan wat jouw kind nodig heeft. Of je kind nu extra hulp nodig heeft bij Nederlands, op zoek is naar meer uitdaging, of zijn/haar interesses wil verkennen met bijvoorbeeld game-based learning zoals Minecraft. Wij bieden diverse mogelijkheden om leren leuk en boeiend

HET DOEL VAN ICHA?

Zorgen dat jouw kinderen de Nederlandse taal machtig blijven zolang jullie niet in België wonen.

We hebben dan ook ons platform specifiek ontworpen om expatgezinnen zoals dat van jullie te ondersteunen. Met Icha krijgen je kinderen de ondersteuning om deze belangrijke verbinding met thuis levend te houden, terwijl jullie samen de wereld verkennen.

Benieuwd of de Icha leermethode een match is met jouw kind(eren)? In een proefles maak je samen met je kind kennis met onze manier van lesgeven en de leerkracht. Nadien beslis je of je verder met ons in zee gaat of niet. Niets te verliezen dus!

Meer info: www.icha.be.

Een job in het buitenland?

Vlamingen in de Wereld helpt je in jouw zoektocht!

viw.be/vacatures

Jouw buitenlandse vacatures promoten?
Contacteer ons via info@viw.be!

KUIFJE IN BORNEO

Gert Van Opstal, apetrots in het land van de orang-oetangs

TEKST ANNELIES RAES

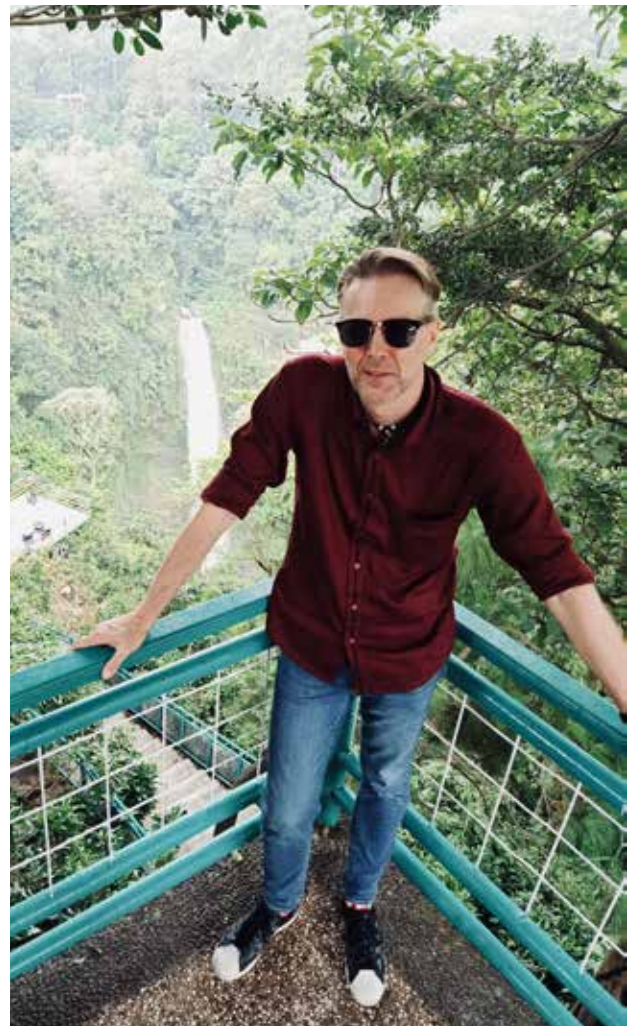
In 2000 begon ingenieur Gert Van Opstal aan een betoverende reis door Zuidoost-Azië. Hoewel hij aanvankelijk naar Brazilië wilde vertrekken, bracht het lot hem naar Kuala Lumpur en later naar Borneo, waar zijn liefde voor het land onmiddellijk ontvlamde. Hij liet zich verleiden door de smaken van de plaatselijke keuken, de warmte van de lokale bevolking en de rust van de natuur. En net zoals Kuifje altijd kon vertrouwen op zijn vriend Bobbie, kon Gert met een gerust hart blijven genieten van de Belgische sociale bescherming, wetende dat de Overzeese Sociale Zekerheid hem overal ter wereld zou volgen.

VAN DROOM NAAR REALITEIT

We ontmoeten Gert virtueel in zijn kantoor. Achter hem hangt een bord met daarop het merk van een van de grootste Belgische bieren. "Zo heb ik hier toch een stukje van België," grapt hij. Na een aantal jaren trekken door Zuidoost-Azië vestigde Gert zich definitief op Maleisische bodem. In 2006 verhuisde hij naar de hoofdstad Kuala Lumpur. Daar ontmoette hij zijn zakenpartner Jason, die een opleiding tot chef-kok had gevolgd. Al snel hadden ze een klik en werden de eerste plannen gesmeed om een gastenverblijf uit te baten. Een aantal maanden later verhuisde hij naar Sandakan op het eiland Borneo. "Dit is een van de grootste eilanden ter wereld en is 24,2 keer groter dan België. Ik woon zelf niet op het resort, maar ongeveer twee uur ervandaan." Van de bruisende hoofdstad naar de uitgestrekte wildernis, leven op Borneo was een ware transformatie voor Gert.

DE LAATSTE GRENS

Als Belgische expat buiten Europa besloot hij een uniek gastenverblijf te beginnen, midden in de natuur, hoog op een heuveltop, weg van de drukte van de stad. Hij ontdekte deze locatie als toerist, toen hij hier voor het eerst verbleef bij een lokale familie. "In het hart van Borneo, een land doordrenkt met de mystiek van oerwouden en talrijke diersoorten, vond ik mijn thuis weg van huis." Het opzetten van het kleine resort was geen gemakkelijke taak. Met beperkte middelen en de uitdaging van de afgelegen locatie, moest Gert creatief zijn. "We hadden niet zo'n groot budget en vonden een stuk grond bovenop de heuvel. Maar de beklimming schrikt onze gasten niet af." Ongeveer 580 treden leiden naar het

verblijf. "En eenmaal aangekomen, heb je een prachtig uitzicht over de jungle. Deze locatie is ons eigen stukje paradijs in de wildernis geworden." Daarnaast wordt het resort gespaard van overstromingen. "Net omdat we op een heuvel liggen, zit je tijdens het regenseizoen droog. In Sandakan valt dit tussen december en februari." Gert en Jason doopten hun stukje paradijs 'The Last Frontier'. "Ik heb de naam ontleend aan de Amerikaanse staat Alaska, die vaak wordt beschouwd als 'de laatste grens', een uitgestrekt en ongerept gebied dat bekendstaat om zijn ongekende schoonheid en natuurpracht. En dat is hier niet anders."

TUSSEN NATUURPRACHT EN WESTERSE IMPACT

De jungle van Borneo is de thuisbasis van een verbazingwekkende verscheidenheid aan dieren, van majestueuze orang-oetans tot kleurrijke vogelsoorten. Gert heeft het geluk om regelmatig oog in oog te staan met deze prachtige wezens. Maar hij is ook getuige van de schaduwzijde van menselijke activiteit in de jungle. “De expansie van palmolieplantages oefent enorme druk uit op de biodiversiteit van het gebied, waardoor talloze dieren gedwongen worden om hun leefgebied te verlaten.” Dit herinnert Gert aan de kwetsbaarheid van de natuur en de noodzaak te zoeken naar duurzame oplossingen zodat mens en dier vredig naast elkaar kunnen blijven bestaan.

Gert heeft regelmatig warme contacten met lokale bevolkingsgroepen. Maar hij merkt dat de invloed van de westerse samenleving steeds meer voelbaar is in deze omgeving. “Hoewel plantages noodzakelijkerwijs water en elektriciteit vereisen, waardoor ook wij van wat comfort kunnen genieten, roept het toch gemengde gevoelens op.”

UITDAGINGEN

Het leven als expat in Maleisië brengt ook persoonlijke uitdagingen met zich mee. Als enige niet-Maleisische eigenaar van het resort wordt Gert geconfronteerd met de taalbarrière en administratieve rompslomp. Maar ondanks deze obstakels blijft hij vastberaden om zijn droom levend te houden. “Gelukkig heb ik de taal al wat meer onder de knie en mijn zakenpartner zorgt er ook voor dat ik steeds meer wordt ingeburgerd.”

HET BESTE VAN TWEE WERELDEN

Het leven als expat heeft Gert ook doen reflecteren op zijn roots in België. Tijdens de coronacrisis keerde hij terug. En dat bracht hem een gevoel van nostalgie, maar ook een hernieuwd perspectief op zijn leven in

het buitenland. Voor Gert is België nog altijd een plan B, een veilige haven in onzekere tijden. “En doordat ik aangesloten was bij de Overzeese Sociale Zekerheid, kon ik tijdens de coronacrisis gemakkelijk terugkomen en opnieuw integreren in het socialezekerheidsstelsel van België.” Het stelde Gert gerust en het liet hem ook besluiten om ieder jaar in de winterperiode terug te keren naar zijn geboorteland. “Mijn ouders worden al een dagje ouder en dan is het fijn om wat meer tijd met hen door te brengen. Werken in België tijdens de winterperiode is de perfecte afwisseling met mijn leven in Borneo.”

HET LEVEN IS EEN AVONTUUR

Terwijl hij terugkijkt op zijn leven, realiseert Gert zich dat het een waar avontuur is, vol verrassingen en uitdagingen. Maar het is een leven dat hij nooit zou willen inruilen voor iets anders. “Veel van mijn toenmalige collega’s en vrienden verklaarden me gek, maar nu meer dan ooit ben ik ervan overtuigd dat passie en interesse je overal kunnen brengen, zolang je het geloof erin maar niet verliest.”

Vincent Van Beirendonck

Op het speerpunt van twee werelden

Honkvast kun je de medewerkers van Jan De Nul bezwaarlijk noemen. Voor Vincent Van Beirendonck was het verlangen om in het buitenland te werken groot. Zijn ambitie werd gerealiseerd en de internationale microbe heeft hem goed te pakken. “In de Amerika’s hebben we alleen maar mooie projecten”, steekt hij spontaan enthousiast van wal. Zijn standplaats is Panama, van waaruit hij verschillende werven overziet in beide continenten, van Canada in het noorden tot Argentinië in het zuiden en alles ertussen. Latijns-Amerika nestelde zich diep in zijn hart. “En met mijn Colombiaanse vrouw zit het er steviger dan ooit.”

TEKST KOEN VAN DER SCHAEGHE

OP HET SPEERPUNT VAN TWEE WERELDEN

Vincent is zeebonk noch kaaiman maar werkt wel voor een wereldbedrijf dat water en land vormgeeft. Alleen maar om te zeggen dat bij Jan De Nul mensen van een verschillend allooi aan de slag gaan. Met een korte onderbreking werkt Vincent al sinds 2012 voor het bedrijf met Vlaamse roots. Hij bestrijkt het hele continent en woonde al in Colombia, Costa Rica, Argentinië en vandaag Panama. Omwille van de centrale en strategische ligging heeft Jan De Nul er een regionaal kantoor. Vincent is er Area Controller en startte zijn opdracht er in 2020. “Samen met de Financial Controller stuur ik in de regio een team aan van expats en lokale financiële managers. Wij onderzoeken de opstart van nieuwe projecten, de financiële en administratieve risico’s, en hoe deze gecontroleerd kunnen worden. Door de

sterke aanwezigheid van Jan De Nul in de Amerika’s, is er organisch een sterk team gegroeid. Er wordt strikt gewaakt over de cijfers waarbij het harmoniseren van de lokale behoeften met de verwachtingen van het hoofdkantoor voorop staan.”

TELKENS EEN NIEUWE UITDAGING

Die mooie projecten waarover Vincent het heeft, zijn onder meer de aanleg van een nieuwe haven in Guyana, het uitbreiden van de haventerminal voor Katoen Natie in Uruguay en het permanente onderhoud van het toegangskanaal tot de haven van Guayaquil in Ecuador. En Jan De Nul heeft ook het eerste offshore windpark van de Verenigde Staten geplaatst. “Zowel Noord- als Zuid-Amerika zijn erg belangrijk voor de Jan De Nul. Ik hou van

"IK HOU VAN HET PROJECT GEBASEERD WERKEN BIJ DE FIRMA, MET STEEDS NIEUWE UITDAGINGEN."

het project gebaseerd werken bij de firma, met steeds nieuwe uitdagingen. Elke niche en elk project heeft eigen uitdagingen met nieuwe ad hoc oplossingen. Het financiële luik is een ondersteunend radertje in het grote geheel, maar het is wel cruciaal in het welslagen van een project. De bedrijfscultuur is er ook van doordrongen dat een project slechts succes boekt door samenwerking tussen de verschillende departementen. Het geeft vanzelfsprekend voldoening om een project mee te kunnen volgen vanaf de eerste berekeningen tot de laatste betaling."

VERBONDENHEID

"Samen met mijn echtgenote woon ik in Panama. We ontmoetten elkaar negen jaar geleden in Colombia. We woonden trouwens enkele jaren in België. Nadat zij haar diploma als ingenieur behaalde, sloegen we opnieuw onze vleugels uit. Voor een werkende partner is Panama een geschenk, omdat het één van de meer multiculturele landen van de regio is. Na relatief korte tijd vond zij werk bij een Europese multinational. Internationaal werken voor een Belgische werkgever combineert mijns inziens het beste van twee culturen. Er blijft een verbondenheid met de roots en daarnaast word je gevoed door lokale uitdagingen. Dit leven en werken op het speerpunt van twee culturen heeft voor mij een grote meerwaarde. Jan De Nul zorgt voor een degelijke omkadering en dat wordt weleens vanzelfsprekend gevonden. Maar in tegenstelling tot de Amerikaanse cultuur waar je een vast bedrag krijgt om alles zelf te regelen, is voor ons effectief een pakket voorzien inclusief woonst, ziekteverzekering, familiale ondersteuning, ..."

ON-THE-JOB-LEARNING

Met opleidingen economie, rechten en bedrijfskunde bracht Vincent een rugzak vol gevarieerde kennis binnen. "Maar het begint pas echt op locatie. Jan De Nul zet sterk in op 'on-the-job-learning': je leert door de omkadering. Mijn eerste ervaring had ik in het paradijselijke Colombiaanse Santa Maria. Ik kwam er in een zeer ervaren omgeving terecht wat me toeliet om mij snel te ontwikkelen. Maar vergis je niet, er wordt in het buitenland nog steeds twaalf uur per dag gewerkt, inclusief feestdagen. Als je op getrouwde basis in het buitenland werkt, dan heb je na vijf maanden werken één maand vakantie. Op vrijgezellenbasis is dat twee maanden tegen één. Maar voor het harde werken krijg je dan een mooie verloning. Bovendien ben ik van mening dat je zo sneller bijleert dan in een Belgische omgeving."

INTERNATIONALE MICROBE

"Mijn aspiratie voor een buitenlandse loopbaan groeide tijdens mijn laatste universiteitsjaren. Met een financieel diploma liggen de internationale kansen misschien minder dik gezaaid dan bij een ingenieursdiploma, maar ze zijn er wel. Het is een microbe gebleken. Het zijn lange dagen, de verantwoordelijkheid is groot, maar tijd voor routine is er niet. Voor mij is het een jas die mij perfect past. Ik werd van bij aanvang goed begeleid door ervaren collega's en ook vlug ondergedompeld in het echte werk. Ik ben dankzij mijn job echt een ander mens geworden. Het is maar door te reizen naar de minder toeristische plaatsen dat je de wereld beter leert kennen. Ik zie mij in de toekomst wel voorgoed in het buitenland wonen, bij voorkeur in een Spaanssprekend land, zoals Colombia of Spanje. Naar een honkvast bestaan smacht ik nog niet", besluit Vincent.

Info: Jan De Nul heeft een job voor iedereen: jobs.jandenul.com

VERKIEZINGEN 2024

255.469 Belgen in het buitenland kozen in juni

TEKST FOD BUITENLANDSE ZAKEN

In totaal schreven zich 255.469 Belgen in het buitenland in voor deelname aan de verkiezingen van 9 juni 2024. Daaronder 253.515 meerderjarigen en ruim 1.900 minderjarigen. De meesten wilden per brief stemmen.

255.469
Zoveel Belgische kiezers in het buitenland zullen deelnemen aan de verkiezingen van juni 2024

In maart 2024 woonden er zo'n 537.000 Belgen in het buitenland. Een opvallend stijgende trend die zich al enkele jaren doorzet. In maart 2021 meldden we nog dat er 492.147 (ingeschreven) Belgen buiten onze grenzen een stek hadden gevonden.

Let wel, het betreft hier uitsluitend het aantal Belgen die ingeschreven waren in de bevolkingsregisters van een Belgisch consulaat. De cijfers zijn dus vrijwel zeker een onderschatting.

STEEDS MEER INGESCHREVENEN

Onder die 537.000 Belgen bevinden er zich een pak stemgerechtigden. Zij allen konden deelnemen aan de Europese en/of federale verkiezingen op 9 juni 2024. Maar dan moesten ze zich wel eerst inschrijven omdat ze hun stemwijze en gemeente van aanhechting moeten aanduiden.

Dit jaar hebben er zich maar liefst 253.515 meerderjarige Belgen ingeschreven om deel te nemen aan de verkiezingen. Een absoluut record! Voor de verkiezingen in 2019 hadden zich zo'n 178.000 Belgen in het buitenland als kiezer geregistreerd en dat was toen ook al een record.

Een nieuwigheid dit jaar: jongeren van 16 en 17 jaar hebben nu ook stemplicht voor de Europese verkiezingen. De consulaire diensten noteerden **ruim 1.900 ingeschreven minderjarigen**.

178.011 ENVELOPPES

Een overgrote meerderheid van de ingeschrevenen – **178.011 mensen - wenste per brief te stemmen**. De kieskringhoofdbureaus – 1 per provincie + Brussel – stuurden daartoe 1 enveloppe per persoon - met stembiljet(ten), wat uitleg en een retourenveloppe - naar de FOD Buitenlandse Zaken. Zij

zorgde er op haar beurt voor dat de 178.011 enveloppes via de diplomatieke valies in de posten – ambassades en consulaten – terecht kwamen.

De consulaire medewerkers op de posten ten slotte stuurden de enveloppes naar de respectieve Belgen. En je kan er van op aan dat onze buitenlandse Belgen heel verspreid wonen, soms op heel afgelegen plekken!

We deden er in elk geval alles aan om de stembrieven op tijd bij de Belgen te krijgen. Want die Belgen moesten ervoor zorgen dat hun stembiljetten – met uitgebrachte stem(men) – ten laatste op 9 juni om 14.00 op hun kieskringhoofdbureau in België aankwamen.

STEMBUREAUS IN DE POSTEN

Daarnaast waren er **35.186 Belgen die hun stem willen uitbrengen in een consulaat of ambassade**. Ook dat is een record. De collega's ter plekke moesten dus heuse stembureaus inrichten. In Parijs ware, dat er zelfs 5, in Londen 3. Achteraf stonden de collega's ook in voor de telling van de stemmen. De verkiezingen in de posten vonden plaats op 5 juni, van 13.00 tot 19.00 (lokale tijd).

MOET NOTARIS FISCUS INFORMEREN?

In België is het zo dat bij het tot stand komen van een overeenkomst (koop, schenking, ruil, erfenis, ...) de notaris een grote verantwoordelijkheid tegenover zijn cliënten heeft. Hij moet hen zo goed mogelijk informeren, maar hij heeft ook heel wat taken en verplichtingen te vervullen ten opzichte van de fiscus.

VERPLICHTINGEN T.O.V. DE FISCUS

Bij de verkoop van een onroerend goed moet de notaris allerlei taken vervullen; hij vraagt attesten en documenten aan. Zo gaat hij ook na of sommige instanties een voorkooprecht hebben, er een hypotheek rust op het pand, er een bodemattest aangevraagd moet worden, ...

Maar ook ten opzichte van de fiscus heeft de notaris verplichtingen; niet allen bij een erfenis, maar ook bij de verkoop van een woning. In de eerste plaats is de notaris er toe gehouden om bij een verkoop, schenking, ruil, ... de fiscus hiervan op de hoogte te brengen. De fiscus moet dan nagaan of er nog openstaande belastingen zijn bij de betrokken persoon. Houdt de notaris zich niet aan deze verplichting dan kan hij zelf verantwoordelijk gesteld worden voor het betalen van deze achterstallige belastingen.

DREMPEL CONTANTE BETALINGEN

Voor wat betreft de verkoop van een onroerend goed, moet bovendien in België rekening gehouden worden met een drempel voor contante betalingen. Het is namelijk zo dat bij de verkoop van onroerende goederen sinds 1 januari 2014 niets meer door de koper contant mag betaald worden. Dit betekent het totale bedrag dat de koper moet betalen en dat betrekking heeft op de aankoop en de financiering van dat goed; hierin zijn ook alle bijhorende kosten van de verkoop begrepen.

De prijs van de verkoop van een onroerend goed mag dus enkel vereffend worden door middel van een overschrijving. Bovendien moet de verkoopovereenkomst en de verkoopakte, de nummer(s) van de financiële rekening(en) vermelden waarlangs het bedrag wordt overgemaakt, evenals de identiteit van de houders van die rekeningen. Wanneer notarissen of vastgoedmakelaars vaststellen dat deze regels niet worden nageleefd, dan moeten zij dit onmiddellijk ter kennis brengen van de CFI (Cel voor Financiële Informatieverwerking).

WAT NA HET VERLIJDEN NOTARIËLE AKTE?

Eens de koper zijn woning heeft aangekocht en koper en verkoper de akte ondertekend hebben, moet de notaris nog een aantal zaken regelen. Zo moet hij een afschrift van de notariële aankoopakte overmaken aan het Kantoor van Rechtszekerheid (het vroegere hypotheekkantoor). Deze handeling is noodzakelijk zodat eenieder kennis kan nemen van het feit dat deze woning aan iemand anders werd overgedragen. Dit is “de verkoop

tegenstelbaar maken aan derden”. Deze overschrijving maakt dus dat iedereen (“derden”), kennis kunnen nemen van de eigendomsoverdracht.

Daarenboven moeten bij de verkoop van een woning ook de registratierechten betaald worden aan het registratiekantoor, binnen de 15 dagen na de ondertekening van de notariële akte. In de praktijk is het de koper die deze betaalt aan de notaris, alsook de andere kosten (aktekosten en erelonen van de notaris).

OMBUDSNOTARIS

Vaak zijn er mensen die een probleem hebben met een notaris, bijvoorbeeld bij de verdeling van goederen maar eveneens bij de verkoop van een woning of enig ander pand. In zo'n geval blijkt duidelijk dat het vertrouwen tussen de cliënt en de notaris vaak verloren gegaan is. Indien een gesprek met de betrokken notaris in dergelijke gevallen geen oplossing biedt, dan weet men vaak niet meer wat men moet aangaan om het geschil op te lossen. Velen zien het namelijk niet zitten om met een notaris als tegenpartij naar de rechter te stappen.

Daarom heeft men in België een “ombudsdienst voor het notariaat” tot stand gebracht. Wie een probleem heeft met zijn notaris, kan met zijn klacht terecht bij deze ombudsdienst (in beide landsgedeelten). Meer informatie vindt u op: www.ombudsnotaris.be.

TEKST SOLANGE TASTENOYE

Hendrik Van de Pol:

“Studiekeuze mag niet afhangen van de portemonnee van je ouders.”

Vlaanderen daagt en draagt wereldburgers uit en biedt ze daarbij financiële ondersteuning. Hendrik Van de Pol is één van de gelukkigen en voelt zich bevoorrecht. Vanuit de Keniaanse hoofdstad Nairobi vertelt de 27-jarige over studeren en stagelopen in het buitenland. Hij is de Vlaamse overheid dan ook dankbaar voor de kansen, want zonder financiële steun was het niet mogelijk geweest. In het meervoud inderdaad, want voor zijn huidige verblijf in Nairobi, met steun van het Flanders Trainee Programme, studeerde hij al met een Fayatbeurs aan de London School of Economics and Political Sciences. Het maakt hem een mooi voorbeeld van de complementariteit tussen beide beursprogramma's.

TEKST KOEN VAN DER SCHAECHTE

VAN ERASMUS TOT FAYAT

Hendrik beleeft een droom waarvan hij amper wist dat hij die had. “Zwaar aangemoedigd van thuis uit werd ik nochtans niet. Mijn moeder zou een buitenlands avontuur zelfs eerder afgeraden hebben. Misschien omdat we de middelen niet hadden. Ik ben dan ook blij dat het anders is gelopen. Met de financiële houvast van de voorbije jaren werd ik wellicht één van de meest ondersteunde studenten van het land.” Een welgekomen stimulans, maar Hendrik verliet uiteraard zelf zijn beschermende en veilige cocon. De interessante ervaringen volgden elkaar snel op. Zowel zijn studies als werkstages openden hem de ogen. “Tijdens mijn studie Politieke Wetenschappen

aan de VUB proefde ik al van Erasmus+ in Rome. Met een master in Urban Studies zette ik mijn opleiding voort en er volgde met een stage in Parijs een tweede buitenlandse ervaring. Hiermee zouden mijn studies aflopen, mocht ik niet geïnformeerd zijn over het Fayatprogramma en de mogelijkheid voor een additionele master aan een prestigieuze universiteit.”

BIJKOMENDE MASTER

“Ik verdiepte me in de nieuwe beurs, die als muziek in de oren klonk. Als studiefinancieringsprogramma biedt Fayat een selectie van studenten de mogelijkheid om verder te studeren aan de meest gerenommeerde universiteiten ter

wereld. Het neemt daartoe de financiële barrières weg. Het is een programma naar mijn hart, want een studie-keuze zou niet mogen hangen van de portemonnee van je ouders. Voor mij maakte de beurs het verschil. Ik kandideerde voor twee Londense universiteiten, de London School of Economics and Political Sciences (LSE) en de School of Oriental and African Studies (SOAS). Bij allebei werd ik aanvaard en daarmee was het eerste deel van mijn opdracht vervuld. Zonder beurs was het echter onmogelijk, dus was ik maar wat blij dat ik uitverkoren werd. Ik studeerde International Development Studies, met een focus op hoe ontwikkelingslanden industrieel en financieel beleidsmatig presteren, met een link naar stadsontwikkeling, infrastructuur, transport en energie.”

FINANCIËLE DREMPEL

Een gesprek met Hendrik is niet vrijblijvend en hij geeft een boodschap over de toegankelijkheid van het beursprogramma. “De aandacht voor de sociale mobiliteit mag nog groter. Idealiter komen de beurzen studenten toe die zonder steun nooit toegang zouden hebben tot topuniversiteiten. Dat is eigenlijk mijn enige punt voor bijstelling, het streven naar meer diversiteit en sociale variatie onder de aanvragers. Het mag geen eliteproject worden, maar het moet een drempelverlagend initiatief blijven.” Hij zegt het lucide en zelfbewust: “Het gaat over veel geld, want het collegegeld wordt betaald, evenals het lokale levensonderhoud.” Voor de Vlaamse overheid zijn uitmuntende studieresultaten cruciaal, maar niet zaligmakend. Men ziet in de bursalen immers ook de leiders van morgen, die doordrongen moeten zijn van maatschappelijk engagement. Er wordt van de studenten ook verwacht dat ze na hun studies bijdragen tot het internationale netwerk van Vlaanderen.

EEN BREDE BLIK

En na Londen volgde dus Nairobi, effectief zijn laatste halte als stagestudent bij de Verenigde Naties. “Voor mij voelen de afgelopen jaren echt als één langgerekt kantelmoment. Ik haal dan ook graag herinneringen op aan deze superintense en inspirerende periode. De ervaringen overtroffen mijn stoutste verwachtingen. Ik beleef cultuurverschillen in een diverse omgeving. De mogelijke professionele kansen die hieruit kunnen voortvloeien wegen zelfs niet op tegen de beleving aan zich. Enkele betekenisvolle stages bieden ook nog geen garantie op een dito job. Niettemin kreeg ik de unieke kans om een totaal andere cultuur ook vanuit een professioneel oogpunt te leren kennen. Ik had reeds een economische achtergrond en wilde daar een politiek component in integreren. Daarom de keuze in Londen en deze hier in Nairobi, die in lijn ligt met mijn studie. Ik zie mijn toekomst in de diplomatie of bij internationale instellingen, waar posities uiteraard gegeerd zijn.”

KANSEN GRIJPEN

“Ik leer veel tijdens mijn stage bij UN-Habitat, United Nations Human Settlements Programme. Dit is een onbezoldigde stage, maar de extra kosten kunnen wel hoog

"DE FAYATBEURS EN HET FLANDERS TRAINEE PROGRAMME ZIJN COMPLEMENTAIRE BEURZEN."

oplopen. Om deze financiële last te verlichten, is er het stagefinancieringsprogramma. In tegenstelling tot eerdere stages, waar ik vooral onderzoek deed, doe ik nu ervaring op in een coördinerende functie. Ik merk dat het 'go abroad'-virus dan wel diep in mij zit, internationale jobs heb je echter ook in Brussel, Londen of Parijs. Ik wilde ervaring opdoen en hoef niet per se een leven lang als expat te leven. Maar deze kansen moest ik wel grijpen in mijn twintiger jaren. Op mijn kleine manier wil ik iets betekenisvol doen. Als jonge gast wil ik mijn steentje bijdragen aan een betere wereld. Tijdens deze stage, waar we focussen op opleiding, heb ik dit alvast wel. ”

EXPATLEVEN

“Het expatleven in Nairobi ervaar ik soms als behoorlijk artificieel. Het is moeilijk om mij echt te integreren. Als westerling blijft er een afstand, ook al probeer je uit die bubbel te geraken en is het best wel een veilige stad. Maar de relatie met de lokale bevolking is moeilijk. Je kan je ook niet wegsteken als Europeaan, waardoor relaties transactioneel zijn. In die zin is het moeilijk om echt betekenisvolle relaties uit te bouwen. Ik vind het spannend en prikkelend dat ik mij in zo'n nieuwe stad kan bewegen. De creatie van een internationale identiteit via deze beurzen vind ik echt wel interessant. Het opent een soort van mentale barrière waardoor je het gevoel hebt dat er wereldwijd veel mogelijk is en ik niet bang moet zijn om te dromen.”

Interesse? Net van de schoolbanken? Of studeer je binnenkort af? Tijd om de wijde wereld in te trekken Met de steun van het Flanders Trainee Programme kan je het. En met een Fayatbeurs studeer jij misschien wel aan Harvard

Ligt je comfortzone hier, dan ligt de magie daar

TEKST THEO DIRIX

Als je Facebook moet geloven, dan zit Frank D'hondt als frequent flyer vaak urenlang in een vliegtuig en is hij tegelijk een extreme loper. Gecombineerd geeft dat aanleiding tot posts zoals: "aangename jog/hike van 10 (of 15 of 20) K aan de oevers van (vrij in te vullen)". 'Oevers' staat hier voor alle vormen van aantrekkelijke paden, wegen, straten, trajecten in en rond steden, want dat is waar het geoefende oog van deze internationale 'stadsontwikkelaar' naar zoekt.

Lopen wij even mee langs projecten waarin hij betrokken was, dan passeren we 6 steden in Kosovo, hoppen we tussen de West Bank, Gaza en Oost-Jerusalem, rennen door Kabul en stappen in Castries op Saint-Lucia of door groter Banjul in Gambia; we pendelen tussen Mogadishu en Hargeisa in Somalië en springen over de Rode Zee naar Saoedi Arabië; tegenwoordig lijkt hij wat op adem te komen in Vietnam, en niet alleen in Ha Noi en Ho Chi Minh City.

Sinds 2005 'loopt' Gentenaar Frank D'hondt, vaak met een badge van UN Habitat en andere internationale organisaties, voor betere steden in de wereld. Het eerste decennium van zijn carrière trainde hij ruimtelijke ordening in de Benelux en Nederland. Een paar jaar

geleden liep hij de 180 km van oud-Nemea naar oud-Olympia in Griekenland. Hoeveel olympische marathons op zijn teller staan, heeft hij niet bijgehouden, een zeventigtal? Toen hij aankondigde dat hij één van zijn volgende onder de drie uur wilde lopen, reageerde zijn dochter met: "Onmogelijk, gewoon omdat je te oud bent en astma hebt!". In New York bleef hij onder de drie uur.

Frank D'hondt is in Pristina in Kosovo beginnen lopen omdat hij er wegens de vervuiling een chronische bronchitis en astma had opgedaan. "Beperkingen zijn louter mentaal. Beperkingen creëren motivatie." Dat was zijn antwoord. Tot zijn hart protesteerde en hij een doktersbriefje kreeg met als voorschrift: "Niet meer lopen!"

Vandaag *jogt* en *hiket* hij alleen maar, zopas nog een loopje van 20 km: "Ik ben niet echt kooibaar! Lopen is een compensatie voor mijn werk. Stadsplanning is afhankelijk van processen. Daar heb je geen vat op. Plannen worden nooit uitgevoerd zoals je ze in je hoofd hebt. Plannen zijn ook nooit af. Lopen heb ik zelf in de hand, mijn werk niet."

Als de metafoor van 'lopen' niet goed werkt, dan hoeft dit portret van een Senior Regional & Urban Planner ook niet de vorm van een gesprek te hebben. Ik had me nochtans voorgenoemen om de internationale CV van Frank D'hondt eens goed te overlopen. Maar zegt de reisweg van hierboven al niet genoeg? Daarna had ik wat willen doorbomen over hoe een stadsplanner met veertig jaar ervaring de ideale stad ziet. Tussen de steden waar ik tijdens mijn wispelturige buitenlandse carrière heb gewoond en de steden die ik toen droomde, tussen steden waarvan ik het verleden altijd koester en de steden waarin ik tevergeefs naar verleden heb gezocht, ziet Frank D'hondt voor al een 'gedeelde stadsvisie'.

Je kunt de ideale stad niet maken met alleen wetten en regels. Even schoot een klassieke versregel me door het hoofd, maar Frank D'hondt ziet dat anders: "Onze steden zijn een

"JE KUNT DE IDEALE STAD NIET MAKEN MET ALLEEN WETTEN EN REGELS."

bron van problemen maar ook van oplossingen. De voortschrijdende verstedelijking van de wereld is niet tegen te houden. We zullen niet anders kunnen dan ze te vermenselijken. De dichotomie tussen stad en dorp is niet meer houdbaar. We zullen het platteland moeten introduceren in de stedelijke regio's en elders de natuur haar werk laten doen, zelfs al is dat om verlaten dorpen op te slopen. Hoe we grote stadsregio's moeten ontwikkelen en tegelijk naar de natuur terugkeren, is de grote uitdaging."

Meestal, zoals gisteren nog in Vietnam en morgen in Saoedi Arabië, realiseert hij projecten voor UN-habitat. Voluit is het 'United Nations Human Settlements

Programme' een programma van de Verenigde Naties dat tot doel heeft sociale en duurzame stedenbouw te bevorderen. Maar Frank D'hondt zou niet zichzelf zijn mocht hij daarbij laten. Voor een vrijwillige opdracht die soms een extra 30 tot 40 uur per week vergt, schakelt hij gewoon een versnelling hoger.

In 2019 werd hij verkozen tot Secretaris-generaal van de 'International Society for City and Regional Planners' (ISOCARP); hij zit nu in zijn tweede mandaat tot 2025. ISOCARP is een soort van think tank waarin individuele en institutionele leden van meer dan 90 landen kritische vragen stellen en hun visie delen om steden inclusiever, veiliger, weerbaarder en duurzamer te maken. In 2024 viert de organisatie haar zestigste verjaardag, met twee congressen waarvan de thema's bijzonder aantrekkelijk klinken: 'Planning New Regenerative Cities', in New Clark City in de Filipijnen in september, en: 'Reinventing the (In)Visible Cities' in oktober in Sienna, Italië.

Daar heb je mij weer: 'Onzichtbare steden' is de intrigerende roman van Italo Calvino waar ik elders in dit blad over schrijf. Maar Frank D'hondt ziet dat anders: hij moest zo nodig tegenover een congres in de historische stad van Sienna een uitdaging met alleen toekomst plaatsen: New Clark City is de spiksplinternieuwe back-up stad van Manilla, leefbaar toen ze daar nog met ruim 2 miljoen waren, maar die nu letterlijk en figuurlijk stilstaat omdat ze met 16 miljoen allemaal tegelijk willen bewegen, maar wat als ze met 26 miljoen zijn? De helikopters staan al klaar om de overheid naar de back-up stad over te brengen, mocht er iets gebeuren. Ze is grotendeels klaar, alleen een bevolking moet er nog komen wonen.

Nog één van zijn uitspraken die ik niet mocht vergeten, is: "In de eerste twee minuten ben ik altijd rationaal, daarna volg ik mijn buikgevoel." Als uitsmijter verkies ik echter deze om een titel van te maken: "Als mijn comfortzone hier ligt, dan zoek ik de magie daar, zelfs al ben je niet zeker dat er magie te vinden is!"

GEPAKT, GEZAKT EN VERZEKERD: enkele weetjes voor expats

TEKST EXPAT & CO

Je hebt besloten om de sprong te wagen en je leven in het buitenland verder te zetten? Welkom in de expat-club! Maar voordat je je koffers pakt is het slim om toch enkele valkuilen aan te stippen, met name omtrent verzekeringen. Zo kan een gewone reisverzekering je uiteindelijk duur komen te staan en is een lokale polis vaak te beperkt. Een expatverzekering is dan ook weer niet altijd de beste keuze. Ben je nog mee? Hieronder helpen we enkele misverstanden de wereld uit, zodat je écht zonder zorgen op buitenlands avontuur kan gaan.

REIS- VS. LOKALE VS. EXPATVERZEKERING

Een veelvoorkomende misvatting is dat een reisverzekering voldoende dekking biedt voor een langdurig buitenlands verblijf. In de realiteit is die echter beperkt tot 90 dagen in het buitenland. Dat lijkt ruim voldoende voor de gewone sterveling, maar expats zitten vrij vlug over die limiet. Na die 90 dagen is je jaarpolis al opgebruikt en ben je dus onverzekerd in het buitenland.

Als alternatief zou je ook een lokale verzekering in het bestemmingsland onder de arm kunnen nemen. Hier is het wel belangrijk dat je die ruim op voorhand aanvraagt,

aangezien de meeste verzekeraars vooraf bestaande ziekten en mensen boven de 70 jaar weigeren. Je kan je dus niet vroeg genoeg verzekeren. Daarbovenop ben je met een lokale verzekering vaak gebonden aan dat ene land. Een expatverzekering is in veel gevallen een handigere optie. Ook hier gelden weliswaar leeftijdsgrenzen, en worden vooraf bestaande aandoeningen niet meeverzekerd maar over het algemeen biedt de expatverzekering een pak meer geografische flexibiliteit. In tegenstelling tot de lokale en de reisverzekering ben je wereldwijd* beschermd, het hele jaar door.

Een extra voordeel is dat je altijd nog naar je thuisland kan terugkeren indien nodig of gewenst. Het thuisland is in een expatpolis wel gedekt, in een reisverzekering helemaal niet, en in een lokale polis meestal niet, of heel beperkt in tijd en mits voorafgaande goedkeuring van de lokale verzekeraar.

EEN KALE REIS

Onlangs kwam een nieuwe klant, laten we hem Guy noemen, aankloppen bij Expat & Co. Deze actieve tachtiger besloot, na een drukke carrière als ondernemer, om in de

herfst van zijn leven te emigreren naar de Caraïbische eilanden, waar de zon altijd schijnt. Eerder had Guy een reisverzekering afgesloten bij een verzekeraar in zijn thuisland. Hij stuurde regelmatig medische kosten op die telkens netjes werden terugbetaald. Geen vuiltje aan de lucht dus. Tot op een zekere dag de maatschappij zich begon af te vragen waarom er op elk moment van het jaar kosten uit de Caraïben kwamen. Na een kort onderzoek stelden ze vast dat Guy niet meer in zijn thuisland gedomicilieerd was en intussen al een pak langer dan 90 dagen in het buitenland verbleef. Als een donderslag bij de heldere Caraïbische hemel werd zijn contract zonder boe of ba opgezegd, volledig correct volgens de algemene voorwaarden trouwens. Bovendien werd ook elke na de 90-dagentermijn betaalde kost teruggevorderd. Zelfs in de Caraïben is in het zand bijten geen pretje... Had Guy dan niet beter gekozen voor een expatpolis?

KAPITAAL IS VAN KAPITAAL BELANG

Bij het afsluiten van een verzekering in het land van bestemming zijn de verzekerde kapitalen logischerwijs afgestemd op de lokale medische kosten. Als je van plan bent te blijven in dat land, is er op zich geen probleem. Maar als je bijvoorbeeld voor een ingreep wilt terugkeren naar je thuisland wordt het minder vanzelfsprekend, aangezien je als expat meestal niet langer geniet van de sociale zekerheid van je thuisland. Zo wordt de factuur 4 à 5 keer duurder dan voor je broer of zus die nog in je

thuisland woont.

Dan heb je maar beter een expatverzekering op zak. Maar ook daar schuilen soms enkele addertjes onder het gras. Zo zijn heel wat expatverzekeringen in Azië of Midden-Oosten, net zoals lokale polissen, gericht op lokale medische kosten. Met andere woorden, niet meteen voldoende voor een ingreep in je duur Westers thuisland. Wil je een allesomvattende expatverzekering, met genoeg flexibiliteit en voldoende hoge kapitalen om ook in je thuisland ingrepen te laten uitvoeren? Bij Expat & Co zit je aan het juiste adres.

EXPAT & CO

Onze Expatverzekering is een compleet pakket dat al je behoeften dekt als expat in het buitenland. Het is de enige ziektekostenverzekering ter wereld die meeneembaar én aanpasbaar is aan meer dan 15 verschillende sociale zekerheden, ongeacht je land van domicilie. Dankzij ons Kameleonprincipe geniet je dus van een slim plan dat zich aanpast aan elk land waar je naartoe gaat. Met volledige dekking of aanvullend op de lokale sociale zekerheid. Bovendien denkt Expat & Co verder dan alleen de ziektekosten. Ook overlijden, invaliditeit, burgerlijke aansprakelijkheid, bijstand en inboedel kan meeverzekerd worden. Indeed, smart insurances.

Meer weten? Ga dan naar <https://expatinsurance.eu/nl/expatverzekeringen/expatverzekering> en stel je persoonlijke polis samen!

* Wereldwijd: heel wat polissen sluiten US en enkele duurdere landen uit, of beperken er de kosten, om te hoge premies te vermijden. Immers, als je er niet woont, maar er enkel eens op vakantie gaat, is zo'n gelimiteerde polis voldoende. Maar zorg wel dat je thuisland volledig meeverzekerd is. Woon je wel in de US, kan je kiezen voor de duurdere en completere versie.

Herbekijk al onze webinars op viw.be.

		
INTERNATIONAAL VERHUIZEN		ZACHTE LANDING IN HET VLAAMSE ONDERWIJS
		
STUDY IN BELGIUM	MEERTALIG OPVOEDEN	DIGITAL NOMADS

Sophie Declercq

Ondernemende voltijds single moeder in Zwitserland

TEKST KOEN VAN DER SCHAEGHE

Cultuurverschillen verwacht je eerder ver weg dan dicht bij huis en misschien al helemaal niet Zwitserland. Nochtans trok Sophie Declercq grote ogen toen ze er als alleenstaande mama met toen een tweejarige dochter, als expat, voltijds ging werken. Intussen zijn we vijf jaar later en heeft ze haar eigen bedrijf, waarmee ze ondernemers ondersteunt bij het implementeren van een solide basis van marketing en organisatie om een stijgende omzet te garanderen. Het Alpenland vraagt om een gebruiksaanwijzing, als nieuwe werkplek, maar ook als land waarin je een kind opvoedt. Onbewuste vooroordelen blijven echter niet beperkt tot Zwitserland. Enkele globale ballonnetjes over gendergelijkheid worden doorprikt. Sophie laat het niet aan haar hart komen. Ze is nieuwsgierig, gedreven, enthousiast en creëert haar mooiste leven.

EIGEN HOUTJE

Sophie houdt van een uitdagende job en combineert deze graag met de zorg voor haar dochter. Op een grens meer of minder kijkt ze niet, maar hierbij ervoer ze wel wat vooroordelen, soms meermaals per dag en onafhankelijk van elkaar. "Het toont stereotypen in onze denkwereld en samenleving. 'Ben jij jouw man gevolgd naar het buitenland?', krijg ik dan te horen. Alsof een vrouw dat op eigen houtje niet zou kunnen. Want dat is wel wat ik deed. Ik werkte eerst acht jaar voor Atlas Copco in Wilrijk, op verschillende posities, terwijl het buitenland steeds meer aan mij trok. Andere culturen hebben mij altijd aangesproken, daarom misschien ook dat ik intussen zes talen spreek. Ik was wel voldoende rationeel en realistisch om als jonge moeder niet zonder professioneel valscherf te springen. Dus toen de functie van communicatiemanager in Zwitserland vacant was, heb ik mij goed georiënteerd, solliciteerde en werd aangenomen. Vandaag woon ik niet ver van Biel, tussen Bern en Basel."

UITDAGINGEN

Atlas Copco is dan wel een wereldwijd actieve multinational die intern veel mogelijkheden biedt, dat betreft evenwel voornamelijk sales- of ingenieursprofielen en minder in een communicatierol. "Zo'n functie vervullen in een andere taal dan de moedertaal is ook niet vanzelfsprekend. Maar niettemin wilde ik het proberen. Toen ik de vacature zag, was ik alleenstaande moeder met een dochtertje van twee. Voor velen misschien al een potentieel struikelblok, maar intern was er gelukkig het voorname om mee te gaan in mijn ambitie. Een eerste uitdaging diende zich echter al snel aan, want in Zwitserland gaan kinderen pas vanaf vier of vijf jaar naar school en zonder crèches was dit toch een probleem. Snel werd duidelijk dat mijn opvatting van werken in combinatie met het moederschap niet overeenkwam met de lokale verwachtingen. Gelukkig is Zwitserland niet onoverkomelijk ver en bleek mijn moeder een gedroomde oppas."

EN/EN IN PLAATS VAN OF/OF

"Ik werd vreemd bekeken omdat ik als jonge moeder voltijds werkte. Terwijl dat in België de normaalste zaak van de wereld is. De meeste Zwitserse moeders blijven

thuis om voor hun kind te zorgen of werken parttime terwijl hun man uithuizig werkt. Men begrijpt het ook niet dat je niet bij je kind thuis wil zijn. Intussen gaat Marie naar school, maar als alleenstaande moeder had ik ook gewoon geen keuze. Ik werk graag én ik zie mijn kind graag. Uithuizig werken betekent niet dat je je kind minder graag ziet. Niet alleen zijn de crèches duur, de dagindeling is ook in functie van thuisblijvende moeders. Vele scholen sluiten van 12u tot 14u zonder dat de kinderen op school blijven."

OPSTART VAN EEN EIGEN BEDRIJF

"Mijn opdracht was voor drie jaar en werd verlengd met twaalf maanden. Toen had ik het gevoel dat ik binnen het bedrijf alles bereikt had wat ik wilde. Doorgroeien kon wel opnieuw in België, maar ik had het goed in Zwitserland. Daarom startte ik als zelfstandige. Een zaak opstarten was erg gemakkelijk. Dat ging bijzonder snel en ik werd ook goed geholpen door diverse instanties. En het grote voordeel is dat ik dankzij Atlas Copco al een verblijfsvergunning had, die voor Europeanen niet vasthangt aan het bedrijf. Kom je van buiten Europa dan moet je na de opdracht het land vaak verlaten. En omdat ik hier intussen al vijf jaar woon, zijn zowel mijn dochter als ikzelf al permanent resident, wat belastingtechnisch interessant is."

WORK-LIFE BALANCE

"Vandaag ondersteun ik onder de naam Growth Fundamentals CEO's van industriële groei-bedrijven met circa twintig werknemers bij het implementeren van een marketingplan en het opzetten van een organisatiestructuur om hun stijgende omzet te kunnen volgen. Ik faciliteer hen als het ware bij het werken aan hun bedrijf in plaats van in hun bedrijf. Ik toon hen hoe ze op een efficiënte manier minder hoeven te micromanagen en hun organisatie te optimaliseren zodat ze zowel privé als professioneel verder kunnen groeien. Dit geeft hen idealiter een betere work-life balance. Mijn eigen ervaring neem ik mee. Dat evenwicht is voor mij belangrijk, terwijl ook ik ooit van 6u tot 18u aan mijn bureau zat. Vandaag geef ik ondernemers tijd en energie. Al te vaak vinden zij dat ze altijd aanwezig moeten zijn. Dat deels kunnen loslaten, vraagt tijd."

DE TOEKOMST

"Mijn dochter en ik hebben het hier goed. Ons leven is in Zwitserland. En zowel qua levensstandaard als gezondheidszorg is het vergelijkbaar met België, maar wel tegen een hoger prijskaartje. België is voor ons een vakantieland. Maar niettemin ben ik vaak geschrokken. Zwitserland is dan wel een eiland binnen Europa, maar zulke cultuurverschillen verwacht je toch niet. Dergelijke grote contrasten dacht ik eerder in verder afgelegen landen te ervaren. Dat maakt het erg boeiend, maar soms ook organisatorisch moeilijk. De komende vijf jaar denk ik nog hier te blijven. Misschien lokt het secundair onderwijs voor Marie ons wel naar België."

Meer weten? Vraag een gratis Strategiesessie aan via www.growthfundamentals.com.

Hoeden en petten, anders

TEKST THEO DIRIX

Onlangs schoot me door het hoofd: waarom zou de Europese hoodie-drager zich liever met Amerikaanse gangsterromantiek identificeren dan met een monniken-ovel? Niet alleen de capuchon is dezelfde, zelfs de kangeroezak heeft dezelfde functie als de brede mouwen van de kovel. Elke gelijkenis met de Marokkaanse djelleba-unisex zoals de hoodie maar niet zoals de kovel- berust louter op toeval. Of misschien niet.

Van mijn vader herinner ik mij nog de vraag: “Waar gaat die hoed met dat manneke naartoe?” Die vraag was de schuld van mijn moeder: van kleins af aan liet ze me petjes dragen. Dat ik ook vandaag nog meestal iets op mijn hoofd heb, ligt dan weer aan de kaalheid die ik van hem heb geërfd. In blikken dozen zaten meer gekartelde foto's van mij met dan zonder.

Mijn favoriete hoofddekseel was een afgedankte “muts of Bonnet de Police voor manschappen van de Rijkswacht: donkerblauw met witte streep en rood afgebiesd”. Ik droeg ze zelfs als Old Shatterhand, de bloedbroeder van mijn neef Winnetou die natuurlijk een hoofdband met veren droeg. Op Treasure Hunt gaat de muts vandaag voor 225 euro.

Dankzij mijn professioneel nomadisch bestaan is de rest van de collectie nogal eclecticisch. Van alle strooien hoedjes is dat van Madeira mij het liefst omdat het met zijn platte randen en platte kroon aan de boater hat van de vorige eeuwwisseling doet denken. Ik ben nogal nostal-

gisch van aard. Overeenkomstig mijn CV is het Midden-Oosten het zwaarst vertegenwoordigd. Helaas neemt de waarde van die stukken af omdat ze alsmaar minder exotisch en zeldzaam worden.

Van het Arabische Schiereiland, waar ik zowel in het oosten als westen heb gewoond, zijn een aantal gehaakte taqiya. Natuurlijk niet te verwarren met taqqiya, dat als woord precies dezelfde wortel van ‘respect’ heeft, maar toch ook vaak wordt geïnterpreteerd als het verbergen van het geloof mocht dat nodig zijn. In de Golf zit dat kapje soms wel verstopt onder de ghutra omdat de hoofdoek zo beter op zijn plaats blijft, ondanks de zwarte en dubbele koorden van de egal.

Elders in de moslimwereld dient de taqiya vooral als gebedskapje. Daar wordt de ghutra ook liever ‘keffyieh’ genoemd. Natuurlijk heb ik de twee geblokte basisuitvoeringen: de rood-witte en de zwart-witte. Ze zijn een uitstekende bescherming tegen de zon, stof en zand. Ook om het gezicht onherkenbaar te maken, komen ze vaak van pas, vandaag vooral buiten woestijngebieden.

Midden-Oosten-verslaggever Rudi Vranckx gebruikt graag een zwart-witte als sjaal. Wel vreemd dat ik hem nooit een Joodse keppel heb zien dragen. Dat een goj beter geen keppel draagt, heeft advocaat Hans Rieder onlangs nog mogen horen, zoals ook ik vind dat een journalist beter geen keffyeh draagt, maar ik heb wel mooie exemplaren van beide.

In de blikken dozen van mijn ouders zaten natuurlijk ook foto's van mijn grootouders. Mijn grootvaders gingen nooit blootshoofds de deur uit. Vovo droeg altijd een pet maar die heette toen nog klak. Zijn zondagse, met een kleine ruitje in een wat luxueuzere stof, koester ik. Bopa kon dan weer niet zonder zijn zwarte hoed. Helaas zijn de hoeden uit die hoek verdwenen. Ze hadden niet misstaan tussen mijn Stetsons, Fedora's en vooral mijn handgeweven Montecristi Panama.

Van mijn tijd als VIW-tabaksplukker in Ontario dateert een cap. De meesten van ons droegen groene caps met het hert van John Deere maar ik ben erg trots op mijn blauwe van Stewart landbouwmachines. In mijn rebelse jaren heb ik nochtans alle vormen van caps links laten liggen, ze deden me te veel aan baseball en andere sporten denken. Ik ben al heel vroeg en resoluut voor hoeden gegaan.

Van het Midden-Oosten bracht ik ook een Afghaanse muts mee. Mijn Pasjtioe is nog meer verroest dan mijn Arabisch, maar als ik het label binnenin goed interpreteer, is dit model genoemd naar Ahmad Shah Massoud, de verzetsheld die tegen de sovjetbezetting in Afghanistan in de jaren negentig vocht. Hij werd op 9/11, op 9 september 2001, vermoord door 'zogenaamde Belgische journalisten van Marokkaanse origine'.

Dat dergelijke Afghaanse mutsen, met bijpassende (gevechts-)tenue, vandaag in ons straatbeeld opduiken is een vreemde maar vooral paradoxale twist van de geschiedenis van het terrorisme. Op een al even onbegrijpelijke manier bedreigt de boerka de koketterie van zoveel traditionele vrouwenklederen die ik tijdens mijn jaren in de Levant en omstreken nog heb gezien.

Tussen mijn petten en hoeden verraden eigen hoofddekfels natuurlijk ook wat ze verondersteld zijn te beschermen. Zo ben ik de jongste jaren terug van hoeden naar petten gegaan. Thuis draag ik graag mijn Franse baret, foulard imperméable. Maar sinds ik City Sport heb ontdekt -West-Vlaamse know-how, vierde generatie sinds 1898- zweer ik in de zomer bij mijn linnen in pistache en in de winter bij mijn zwarte in alpacawol.

Dat zelfs in en op mijn hoofd nog wat beweging zit, bewijst mijn jongste aankoop. Van ontwerper Pol Vogels -bekend van de jassen met vredesduif van Prinses Delphine- heb ik mij zopas een coole hoodie aangeschaft. De blikvanger van de hoodie is een fijn geborduurde grijze duif. Pol Vogels is de zoon van een duivenmelker. Precies zoals Vovo. Die altijd een pet droeg. Terwijl Bopa toch veeleer een fervente liefhebber van hanengevechten was. En daarbij een hoed droeg.

Sommige dingen kan je nu eenmaal moeilijk missen.

Met onze sociale zekerheid ga je altijd gerust aan de slag, waar ook ter wereld.

Ga je voor een lange periode buiten Europa* werken? Dan moet je de kwaliteit en voordelen van onze sociale zekerheid gelukkig niet missen. Want als je kiest voor onze Overzeese Sociale Zekerheid, geniet je van de bescherming zoals je die kent. Van ziekteverzekering tot pensioen: ga gerust aan de slag met de sociale zekerheid van thuis.

Ontdek ons aanbod op www.overzeesesocialezekerheid.be

Streven naar excellentie is hier ingebakken

TEKST KATRIEN UYTTERSROT (KANSAS CITY, VERENIGDE STATEN)

Het Amerikaanse en het Vlaamse onderwijssysteem kennen veel gelijkenissen. Als Vlaming in de VS valt vooral op hoe studenten vooruit gestuwd worden.

Midden augustus gingen in de Verenigde Staten miljoenen leerlingen terug naar school. Voor mij kreeg 'back to school' dit jaar een nieuwe dimensie. Ik begon als *faculty assistant* in het derde leerjaar, een boeiende uitdaging in het hart van het Amerikaanse onderwijssysteem.

In Vlaanderen is vooral de stevige reputatie van het Amerikaanse hoger onderwijs bekend. Niet voor niets domineren Amerikaanse universiteiten *global rankings* en leveren ze een indrukwekkend aantal Nobelprijswinnaars. Toch kampt het onderwijs ook hier met aanzienlijke uitdagingen. Het is net als in België een belangrijk thema in het maatschappelijke debat. Sommige discussiepunten zijn herkenbaar, zoals het lerarentekort, de onderwijskwaliteit en dalende testresultaten. Andere zijn specifiek, zoals veiligheid op school, de torenhoge kostprijs en het debat over 'affirmative action' - programma's aan de universiteiten over positieve discriminatie naar aanleiding van een recente uitspraak van het Hooggerechtshof.

Het Amerikaanse onderwijssysteem is erg gedecentraliseerd, met een grote vrijheid voor staten en lokale overheden. Ons valt op dat een Amerikaanse schoolcampus een echte beleving is met een indrukwekkende infrastructuur. Het streven naar excellentie zit ingebakken in het systeem. Studenten krijgen de mogelijkheid sneller vooruit te gaan en lessen te volgen in een hoger jaar, zoals onze zoon dit jaar doet voor Frans.

Gestandaardiseerde testen spelen een grote rol in het K-12-systeem, de jaren in de lagere school en het middelbaar. Aan een universiteit moet je worden toegelaten en behaalde resultaten spelen een essentiële rol, via de toelatingstest SAT en via de Grade Point Average (GPA), die je gemiddelde cijfer tijdens je periode aan de high school weergeeft.

Wat valt me nog op? Er zijn, ook in de lagere school, meer vakleerkrachten. En sport is niet alleen een belangrijk onderdeel van het curriculum, via schoolteams wordt ook buiten de klas aan een hechte gemeenschap gewerkt. Sport biedt voor veel scholieren een toegang tot een universiteit.

Een ander groot verschil in het Amerikaanse onderwijslandschap is de keuze tussen publieke of private scholen. Volgens een recente analyse van The Economist geven vooral onafhankelijke privéscholen een reële voorsprong aan leerlingen, ook na statistische correctie van de thuissituatie. Evengoed kiezen veel ouders hun woonplaats in functie van de reputatie van het schooldistrict. Je kan alleen terecht in een publieke school in het district waar je woont. Dat geldt niet voor privéscholen. De discrepanties tussen de publieke schooldistricten zijn groot op het vlak van middelen, kwaliteit en resultaten.

"HET AMERIKAANSE ONDERWIJSSYSTEEM IS ERG GEDECENTRALISEERD, MET EEN GROTE VRIJHEID VOOR STATEN EN LOKALE OVERHEDEN."

Kortom, het Amerikaanse onderwijssysteem verschilt aanzienlijk van het Vlaamse. Elk systeem heeft voor- en nadelen, maar dat naar school gaan in de VS een verrijking is, staat buiten kijf. De Amerikaanse rechtsfilosoof Oliver Wendell Holmes vat het goed samen: 'A mind that is stretched by a new experience can never go back to its old dimensions.'¹

'De wereld is klein' is een wisselcolumn van De Tijd waarin ondernemende Vlamingen vanuit het buitenland schrijven over wat hen beroert en boeit. Lees meer op tijd.be/dossiers/de-wereld-is-klein

Vlamingen in de Wereld

Stel nu gratis je persoonlijke
emigratiegids samen!

viw.be/emigratietool

Leerkracht onder COVID-restricties

TEKST MATTHIEU VAN STEENKISTE

Toen Tim Van der Poel halverwege de veertig zijn leven omgooide, kon hij niet verwachten dat zijn steven zich ook richting het Oosten zou wenden. Toch is dat wat gebeurde. Als pas afgestudeerde leerkracht belandde hij in China, en daar zou hij ook de hele Coronaperiode doorbrengen. Vandaag staat hij op het punt van terugkeer, en blikt hij terug op een bewogen kennismaking met een soms afstandelijk en ondoorgrondelijk land.

"Het eerste voorstel dat ik kreeg, toen ik voorjaar 2019 solliciteerde voor een job in China, was een positie in Wuhan', glimlacht Tim. 'Ik bedankte vriendelijk, omdat ik dacht dat het vanuit dat diepe binnenland lastiger terugreizen zou zijn in geval van nood. Onzin, want overal in het land liggen goeie verbindingen met het Westen. Maar achteraf gezien bleek het toch geen slechte keuze om de bakermat van het COVID-19-virus te vermijden, denk ik maar."

Want China zou het worden, al was dat eerder toevallig. "Ik had net een opleiding leerkracht lager onderwijs afgewerkt, toen iemand kwam spreken over de mogelijkheid om in de zomer in China twee weken les te geven met daarna nog een week om het land te verkennen. Ik was meteen geïntrigeerd, zelfs al had ik tot dan nog niet veel van de wereld gezien, laat staan dat ik ooit buiten Europa was geweest. Ik ben nogal een stadskind." (lacht)

Begin juli 2018 was het dus zover. "Vanuit Shanghai werden we naar een afgelegen dorp gevoerd: Shuyang. Daar wonen zo'n 2 miljoen mensen, maar toch voelt het veel kleiner. Ze hadden er nauwelijks al een wit persoon gezien, en verder viel er ook niets te beleven. Ik moest er een tiental dagen les geven aan een middelbare school, en dat werd een leuke ervaring.

Om één of andere reden lag China mij. Collega-Westerlingen die mee waren, doorgaans veel jonger dan mij, hadden het veel moeilijker met de mensen daar. Want je moet er mee om kunnen. Chinezen kunnen heel kortaf zijn in hun communicatie. Ze vertellen je dingen pas als je het écht moet weten. En alles verloopt heel wispelturig en chaotisch: elk moment kan er iets veranderen in de planning. Zelfs het eten viel de anderen soms zwaar. Als je steak met friet en bloemkool gewoon bent, dan

is het wel iets anders. Maar ook daar: lekker. De vrouw die die zomerschool organiseerde zei vlakaf 'volgens mij was jij in je vorige leven een Chinees.'"

En dus bleef het land lonken. In september 2019 besloot Tim om voor langere tijd naar daar te trekken. Hij belandde in een district van Hangzhou, waar hij de Chinese jeugd de Engelse taal zou leren. "Ik had geluk dat ik dat mocht doen. Een jaar na mijn komst zijn de regels verstrengd en mochten enkel nog moedertaalsprekers dat geven.

Een buitenlandse leerkracht is in China een soort prestigeproject; je bent een uithangbord voor de school – een commercieel product waar ze mee uitpakken. Of je dan echt juist Engels of een plat dialect doceerde, was minder van tel. Het is vooral de schijn die belangrijk is."

Er is bij Chinese kinderen een grote nieuwsgierigheid naar Westerse leerkrachten, zegt Tim. "Maar tegelijk ervaren ze ons ook als wat afschrikwekkend. Ik herinner me een meisje uit het eerste leerjaar dat me niet durfde aankijken, begon te huilen als ik in de buurt was. Dat moest je met geduld en voorzichtigheid aanpakken, het vroeg een soort charmeoffen-

sief tot ze zag dat ik wel oké was. Twee maanden later kocht ze zelfs een cadeautje voor me. Een Chinese school legt meer de nadruk op tucht dan een Vlaamse. Als ik voor lagere klassen stond, was er dus altijd een Chinese leerkracht aanwezig die zorgde voor de orde. Want het is heel vreemd hoe die kinderen aan hun basisschool beginnen alsof ze nog nooit zijn ingetoomd of van sancties hebben gehoord. Vanaf dan begint dat echter, en worden ze gedrield. Tegen het vierde, vijfde leerjaar heb je meestal een erg volgzame groep voor je.”

"MIJN VROUW BEGREEP IN HET BEGIN NIET HOE IK SOMS UREN MET MIJN MOEDER KON VIDEOBELLEN."

GEEN SMALL TALK

Ondertussen probeerde Tim Chinees onder de Chinezen te worden. “Ik koos bewust voor Lin’an, een randdistrict vijftig kilometer buiten Hangzhou. Want je kunt als expat ook in een buitenlanderbubbel gaan leven in één van de miljoenensteden. Dat wilde ik niet. Ik had geen zin in zo’n

wereld van millennials met al hun drama. In mijn stadje waren we met een tiental volwassen buitenlanders. Dat volstond.”

Hij noemt het een dorpje, maar Lin’an telt niettemin meer dan een half miljoen inwoners. “En toch voelt het zo. Het is zo groot als Antwerpen, maar je hebt er geen concerten, theater, amper musea. Er integreren was niet evident, want slechts een handvol mensen kent Engels. Toch lukte het wel om ook zonder de taal te kennen met mensen om te gaan, in lokale winkels benodigdheden te kopen.”

Of hij dan geen Mandarijns wilde leren? “Ik heb een slecht auditief geheugen. Een taal die draait rond nuances in intonatie is voor mij vrij hopeloos. Na vier jaar kon ik nog altijd slechts wat klanken onderscheiden. En het is ook niet evident om een leraar te vinden die je de taal kan bijbrengen. Ik ben drie keer van nul begonnen, maar eigenlijk waren die lessen te duur voor mij.”

Of de liefde die hij vond niet hielp? “Zou je denken, lacht hij, maar zij gebruikt mij meer om haar Engels te oefenen. Want wat je er ook bij moet rekenen: de meeste mensen hier spreken een erg regionaal dialect. Mandarijns leren praten zou zijn alsof je een Chinees AN zou leren, en vervolgens in putje West-Vlaanderen zou droppen. Een sociaal leven uitbouwen was dus ook niet evident.

Chinezen zijn heel sociaal en gastvrij, maar er komt wel niet veel uit. Ik ben ondertussen drie jaar samen met mijn vrouw, en pas na twee jaar kreeg ik een antwoord als ik vroeg hoe haar dag was geweest. Zij kende dat soort small talk vragen niet. Zij begreep bijvoorbeeld niet hoe ik soms twee of drie uur met mijn moeder kon skypen. 'Waar praten jullie dan over?' Uiteindelijk heb ik wel wat vrienden gemaakt, wat collega's waarmee ik wel overeen kwam. Daar had ik nadien nog sporadisch contact mee.'

EEN VIRUS

En ondertussen ging de wereld op slot. Tim mocht dan vriendelijk bedankt hebben voor Wuhan, het virus was zelf van de reislustige soort. "De eerste uitbraak was in november, ergens in december kreeg een collega van me een longontsteking. Op Skype vertelde mijn moeder me dat ze in België had opgevangen dat er in China een probleem was met longontstekingen. Aangezien ik zelf zwakke luchtwegen heb, vroeg ze me toch om voorzichtig te zijn.

Ik heb het dus via België moeten vernemen, ja. In januari kwam een vriend op bezoek, met wie ik tijdens de vakantie rond Chinees nieuwjaar rondtrok. Toen begon ik rond me toch veel bezorgdheid te zien. Waar ik nog een soort Westerse nonchalance had tegenover het nieuws – 'het is maar een griepje' – zag ik hoe meer en meer mensen een masker begonnen te dragen. In Shanghai bleken de mondmeesters ondertussen al uitverkocht. Uiteindelijk zijn we naar Singapore gevlogen en verbleven we enkele dagen in Indonesië. Eind januari 2020 vlogen we terug: het vliegtuig was voor zeventig procent leeg. Shanghai leek bij onze terugkeer bij momenten uitgestorven. Winkels, restaurants, allemaal dicht, zo goed als geen auto's op straat. Drie dagen later vertrok mijn kameraad terug naar Europa. Hij vond dat het allemaal niet goed

voelde.

Het was erg onaangenaam. Er was géén nieuws, en wat er was, was in het Mandarijns. Niemand gaf me meer informatie. Toen ik terug in Lin'an kwam, bleken de weg afgezet. Van zes uur 's avonds tot zes uur 's ochtends ging de stad op slot. Op school kreeg ik te horen dat ik in mijn kamer moest blijven; de lessen werden gestopt. Om de tien dagen mocht ik even naar buiten, om met een grote rugzak eten in te slaan. Die eerste twee weken waren mentaal een hel. Ik wist nauwelijks wat er aan de hand was. Het enige wat mijn Chinese collega's konden vertellen, was dat het ernstig was. Die onwetendheid voelde heel akelig. Gelukkig begon er daarna eindelijk wat informatie door te komen. Toen heb ik voor mezelf beslist om mijn leven wat in handen te nemen. Ik ging elke ochtend naar de leraarskamer, zelfs al moest ik geen les geven. Tussen acht en twaalf zat ik achter mijn computer, te lezen, schrijven, naar muziek te luisteren. Ik ging de klaslokalen af, en gaf de plantjes water. Dat soort kleine dingen gaven mijn dagen structuur."

In België kregen we het beeld van een China dat uitblonk in draconische maatregelen. Tim nuanceert. "Het regime blinkt uit in vaagheid. Daardoor werkt het ook, omdat alle lokale besturen die vaagheid zelf kunnen interpreteren. Maar dat leidde er ook toe dat sommigen onmiddellijk strenge ingrepen deden, terwijl anderen dat nog niet deden. Zo kreeg je een voortdurende tegenstrijdigheid. Zelfs binnen één stad konden districten andere regels en richtlijnen krijgen. Wij mochten bijvoorbeeld tot eind 2022 onze stad niet uit, terwijl in het district ernaast men heel het land mocht rondreizen. Er zat veel contradictie in. Toen een collega trouwde, mocht zijn familie bijvoorbeeld probleemloos naar het feest komen. Maar hij mocht niet op huwelijksreis."

Het was dus niet zo dat heel China op slot zat, zegt Tim.

"OM EERLIJK TE ZIJN, APPRECIERDE IK DE VOORZICHTIGHEID VAN DIE STRENGE COVID-AANPAK WEL. HET WAS TENMINSTE DUIDELIJK."

"Maar het akelige was dat het elk ogenblik kon gebeuren dat de plek waar je was, afgesloten werd. Als je dan een rode code had – die een besmettingsrisico aangaf – werd je in sommige steden meteen opgepakt en naar een quarantainehotel gebracht. Maar dat zorgde er ook voor dat in mijn stad er dat eerste jaar maar vijf besmettingen voorkwamen."

TWEE QR-CODES

Was dat het moment dat hij voelde dat hij misschien toch niet in een democratie woonde? "Dat weet je natuurlijk. Maar eigenlijk voel je dat niet. Je maakt een onderscheid tussen het regime van een land en de cultuur en lokale mensen. Maar als je vanuit een politieke blik kijkt, dan word je constant met die dictatoriale kantjes geconfronteerd. Je merkt dat je veel apps niet kan gebruiken zonder VPN, bijvoorbeeld. BBC wordt geblokkeerd, maar CNN kun je dan weer wel probleemloos raadplegen. En om eerlijk te zijn, apprecieerde ik de voorzichtigheid van die strenge COVID-aanpak wel. Het was tenminste duidelijk. Zelfs de censuur vond ik op één keer wel terecht. Toen op Weibo, het Chinese Twitter, allerhande valse geruchten over kruidenmengsels tegen het virus de ronde deden, legde de overheid dat met één beslissing stil."

En toen nam de Chinese bureaucratie over. "Elke dag kregen we persconferenties. Er kwamen apps met een overzicht van het aantal besmettingen per stad, wijk, ... Toen besepte ik dat ik niet in het Westen woonde. Van de eerste besmette persoon in Lin'an werden alle gegevens verspreid, tot het nummer van zijn identiteitskaart toe. Zijn straat werd volledig afgesloten, hijzelf opgesloten in zijn appartement. En zo zou het ook blijven. Als ergens een besmetting opdook, werd het woonblok afgesloten, niet

de hele stad, en werden er afspraken gemaakt per verdieping wie wanneer even kon winkelen. Dat was niet leuk, maar wel gestructureerd. Al kon het ook doorschieten. Mijn school verbood zijn personeel lange tijd om de stad te verlaten, want een leerkracht die een besmetting zou veroorzaken was slechte reclame.' Dat reputatie hooghouden, blijkt wel van belang. Chinezen trekken graag een façade op, en sommigen gaan daar heel ver in. Mijn bazin woonde slechts drie kilometer van de school, maar stond erop om elke dag met de auto te komen. Ze is even te voet gekomen, maar dat viel slecht bij de collega's, die dat beschamend vonden. Het zag eruit alsof zij zich geen auto kon veroorloven."

En ondertussen lanceerde de Chinese overheid een systeem met een QR-code. Of beter: twee QR-codes. "Een heel gedoe. Je had één dat in groen, geel of rood aangaf of je besmettingsgevaar liep, en dan was er nog een code waarmee werd gelogd waar je de laatste twee weken had rondgehangen. Er was veel romslomp, en voortdurend waren er verstrengingen en versoepelingen."

En toen was het voorbij. Niet plots, maar langzamerhand trok de schaduw van COVID weg. "Toen in het najaar van 2022 rellen uitbarstten in het Zuiden van het land, was het zwaarste voorbij. Net daarom barstten die onlusten ook los. Vanuit Bejing was beslist om de maatregelen in sommige streken te lossen, maar door de gebruikelijke vaagheid van de formulering, schoten sommige regionale autoriteiten in een kramp. En zo ontstonden op korte tijd heel tegenstrijdige situaties met restricties die werden ingevoerd, losgelaten, weer ingevoerd,..."

Toen die rellen bleven aanslepen is alles in één klap losgelaten en was de chaos compleet. Eind december kreeg ik zelf COVID, maar de ziekenhuizen – die ook de eerste lijnszorg doen – waren volstrekt overrompeld, dus ik heb niet eens geprobeerd een dokter te zien. Overal waren wachttijden en niemand wist nog waar hij aan toe was. Officieel moest je niet meer getest worden of bewijzen dat je onbesmet was, toch vroeg men dat nog op veel plekken. Het kon gebeuren dat in één straat vijf verschillende regels golden, afhankelijk van wie besliste."

Het duurde tot de zomer van 2023 voor Tim zijn moeder opnieuw in de armen kon sluiten, met vrienden een Belgisch terrasje kon doen. Dat mocht wel eens, zegt hij. "Elk jaar in september had ik weer dat dipje, omdat ik had gehoopt even terug te kunnen komen om familie en vrienden te zien, en daarna met opgeladen batterijen het nieuwe schooljaar aan te vatten. Dat dat niet kon, stemde me altijd wel droevig."

Uiteindelijk lonkt het thuisland toch opnieuw. Ergens in de niet zo heel verre toekomst wil Tim met zijn vrouw naar België verhuizen. "We willen graag aan kinderen beginnen, en ik zie het echt niet zitten om een kind in China op te voeden, en het naar een Chinese school te sturen. Het is er te rigide, te hardvochtig. Ik wil dat er ook aandacht is voor het welbevinden. Dat vind ik nog altijd heel essentieel in onderwijs, en dat heb ik ook proberen binnen te brengen waar ik les gaf. Ik wilde dat de kinderen in mijn klas zich goed bij me voelen, en ook grapjes durven maken. En ik denk dat dat wel gelukt is."

“Soms waande ik mij omringd door een nest vogels.”

TEKST KOEN VAN DER SCHAEGHE

Je bent jong en wil je onderdompelen in een totaal andere cultuur. Dan ervaar je wellicht ook hoe de ander naar je kijkt. Hoe ga je om met verschillende morele principes of ethische normen? Eva Vanbelle werd met cultuurverschillen geconfronteerd tijdens haar verblijf in Suriname en de Dominicaanse Republiek. “Als je er middenin zit, is je eigen cultuur iets vanzelfsprekends. Pas in contact met een andere cultuur besef je hoe verschillend het kan zijn. Vooral het gebrek aan respect voor de integriteit van vrouwen raakte mij. Zeker omdat het al aanwezig is bij negenjarigen.” Kort na haar terugkeer blikt ze samen met ons terug.

CONFRONTATIE

Velen vertrekken naar het buitenland voor de liefde, anderen komen ervoor terug. Eva behoort tot de laatste groep. “Ik verhuisde naar Latijns-Amerika en kwam terug voor een Belg. Met mijn ervaring weet ik intussen dat dit op langere termijn misschien wel gemakkelijker is. Mij zomaar in een relatie gooien met een Surinamer of Dominicaan was nooit het opzet. Misschien ben ik daar te rationeel voor. Lokale mannen zijn erg romantisch naar vrouwen toe, maar hun conservatieve blik op relaties en het ontbreken van een balans tussen man en vrouw strookten niet met mijn visie op zelfstandigheid waarmee ik opgegroeid ben. Je neemt je eigen cultuur ook nadrukkelijker waar in dialoog met anderen. De confrontatie met het verschil werkt als een spiegel.” Bij Eva daagde het besef dat écht integreren moeilijk is en vond het behoorlijk uitdagend om haar plaats te vinden.

MORALITEIT

Latijns-Amerika spreekt velen aan, maar het kan voor jonge West-Europese vrouwen ook behoorlijk schokkend zijn om er een half jaar stage te lopen of er een lange tijd te verblijven. Eva woonde in de Dominicaanse Republiek en had het moeilijk met het bekeken worden, maar nog meer het nageroepen worden. “En zeker in Suriname was ook het machismogehalte groot. Er werd heel veel gefloten, naar heel veel vrouwen, naar oud en jong, naar alles wat borsten had. Wat je ook droeg, men maakte duidelijk ‘we hebben je gezien’. In het begin stoorde ik me er heel erg aan. En hoewel ik niet wil overdrijven, gooide het toch een laagje roet over mijn ervaring. Daarom wil ik vooral aan bewustmaking doen.” Eva emigreerde natuurlijk niet naar elders om er hetzelfde te doen als thuis, maar ze vroeg zich wel af hoe ze haar Europese waarden kon meenemen en uiten. Of staat dat synoniem aan westerse arrogantie? Ze vraagt zich luidop af of ze haar inzicht in het leven en haar moraliteit mocht claimen.

AVONTUURLIJK

Eva heeft van jongs af een honger naar het andere. Als leerkracht werkte ze zowel in Suriname als in de Dominicaanse Republiek. “Van huis uit werd ik aangemoedigd om diep in andere culturen te duiken. We reisden altijd heel avontuurlijk. Toen ik afgestudeerd was als sociaal assistent en leerkracht lager onderwijs, deed ik vrijwilligerswerk in Zuidoost Azië. Een effectieve verhuis stelde ik een paar keer uit, maar op mijn 31ste waagde ik de sprong, want anders zou ik het wellicht nooit meer doen. Zo belandde ik in Suriname en een jaar later in de Dominicaanse Republiek. De redenen waren het avontuur en de job. In mijn ogen kon er niet veel mislopen. Naast de stress en de twijfel ervoer ik vooral onzekerheid over wat ik achterliet. Het blijft een veilige haven die je verlaat, zeker als vastbenoemde leerkracht, maar mijn joker was dat ik altijd terug kon.”

ONTLUISTEREND

“Echt ingelezen had ik me niet. Ik wilde vertrekken zonder vooroordelen en me openstellen voor de cultuurver-

schillen. In regel vind ik die heel fijn en gezond uitdagend. Maar als vrouw botste ik toch op enkele muren. Ontluisterend was voor mij de hoeveelheid machisme. *Catcalling* was dagelijkse kost. Zelfs na een jaar in hetzelfde dorp te wonen, werd ik nog altijd nagestaard. Enerzijds vond ik het als vrouw erg om ermee om te gaan en anderzijds is het tekenend dat ik het na verloop van tijd normaal ben gaan vinden. Bij mij vroeg de politie geen geld zoals bij mannen, maar mijn nummer. Op praktische uitdagingen was ik voorbereid, maar daarop niet. Als 33-jarige werd ik aanzien als grootmoeder. Ik kende ook vrouwen van mijn leeftijd die al grootmoeder waren. In West-Europa is moeder worden op 16 erg jong, daar niet."

INTEGRITEIT

"Ik vond het belangrijk om als single te vertrekken en op eigen doelen te focussen. Ik wilde echt proeven van de cultuur. Door veel dingen alleen te doen, ben je eigen-

lijk nooit alleen, want je wordt verplicht om je onder te dompelen in de lokale samenleving. In de Dominicaanse Republiek leerde ik ook de taal. In Suriname is dan wel Nederlands, maar de cultuur is totaal anders. Soms waande ik mij omringd door een nest vol vogels, maar het bleken fluitende mannen. Ik probeerde nochtans een verschil te zien tussen een man die fluit om een compliment te geven of zij die je als een prooi zien, omdat je alleen over straat loopt. Ik ben echter altijd dingen alleen blijven doen. Het voelde als een andere wereld, waarin ik het moeilijk had om vrouw te zijn. Meermaals stelde ik mezelf de vraag of ik dat gedrag moest verwerpen. Ik ben immers opgegroeid met respect voor de integriteit van vrouwen."

DENKKADER

"Van vrouwen in Latijns-Amerika wordt verwacht dat ze zich aanpassen aan de gewoonten van hun man. Er is sowieso een verschillend denkkader qua relaties. Dagdagelijks en professioneel zijn tegenstellingen leerrijk en interessant, relationeel ben ik daar minder van overtuigd. Bepaalde waarden en normen botsten echt. Ik had best wel wat mannelijke vrienden, maar had het moeilijk met hoe ze vrouwen als hun pronkstuk behandelen. Dat botste. Ik zoek ook iets anders in een partner, gelijkwaardigheid en een voldoende brede kijk op de wereld ook. Met stevige oogkleppen had ik er nog lang kunnen wonen, maar dat mij het recht op eigen opvattingen ontzegd zou worden, zou me zwaar vallen. In West-Europa zijn we heel onafhankelijk. Dat je niet zomaar copy-paste mag doen, begrijp ik uiteraard. Moest ik mijn vrijheid opgeven omdat het deel is van het sociale leven en de lokale cultuur? Ik ben het gewoon om eigen ruimte te vullen. Thema's als gendergelijkheid, relaties, homoseksualiteit of politiek kunnen amper besproken worden."

VANAF JONGE LEEFTIJD

Ik merkte de cultuurverschillen reeds bij mijn leerlingen die tussen 6 en 9 jaar waren. Dan gaat het om de kledingkleuren, roos en groen, maar ook hoe ze gescheiden in de rij stonden. Stereotypen sluipen er van jongs af in. Meisjes worden vooraleer ze naar huis gaan opnieuw 'gefatsoeneerd'. Na het spelen in de namiddag, worden de haartjes met een spray glad gemaakt, strikjes terug erin gebonden. Als een prinsesje verpakt worden ze schoon afgegeven aan de ouders. Waar dat in West-Europa allemaal door elkaar loopt, hebben ze ook gescheiden activiteiten. De rolverdeling in huis is ook heel traditioneel. Jongens worden anders opgevoed dan meisjes. Jongens fluiten al naar meisjes als ze elf zijn en dat wordt maatschappelijk geaccepteerd. En dit in alle sociale klassen van de bevolking. Mede hierdoor had ik veel aandacht voor de band met mijn vrouwelijke collega's. Ik wisselde vaak van gedachten over deze thematiek en probeerde hen voorzichtig wat *female empowerment* bij te brengen. Door kritisch na te denken en zelfverzekerd in het leven te staan, kunnen zij stappen zetten en persoonlijk groeien. Misschien heb ik een paar zaadjes kunnen planten", besluit Eva.

Zomerkampen

Al spelenderwijs Nederlands oefenen

Tijdens deze kampen vinden jongeren van over de hele wereld elkaar terug in hartje Gent om er een hele week in de Nederlandse taal en cultuur ondergedompeld te worden.

---

29 juli - 3 augustus 2024 | Nieuwen bosch, Gent

Meer info op viw.be/events